

De usu artis anatomicae oratio ... / [Antonio Cocchi].

Contributors

Cocchi, Antonio, 1695-1758.

Bromfield, William, 1712-1792. Observationes ad lithotomiam attinentes aliaque chirurgiae monumenta.

Publication/Creation

Florence : A. Bonducci, 1761.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/qz54e6wj>

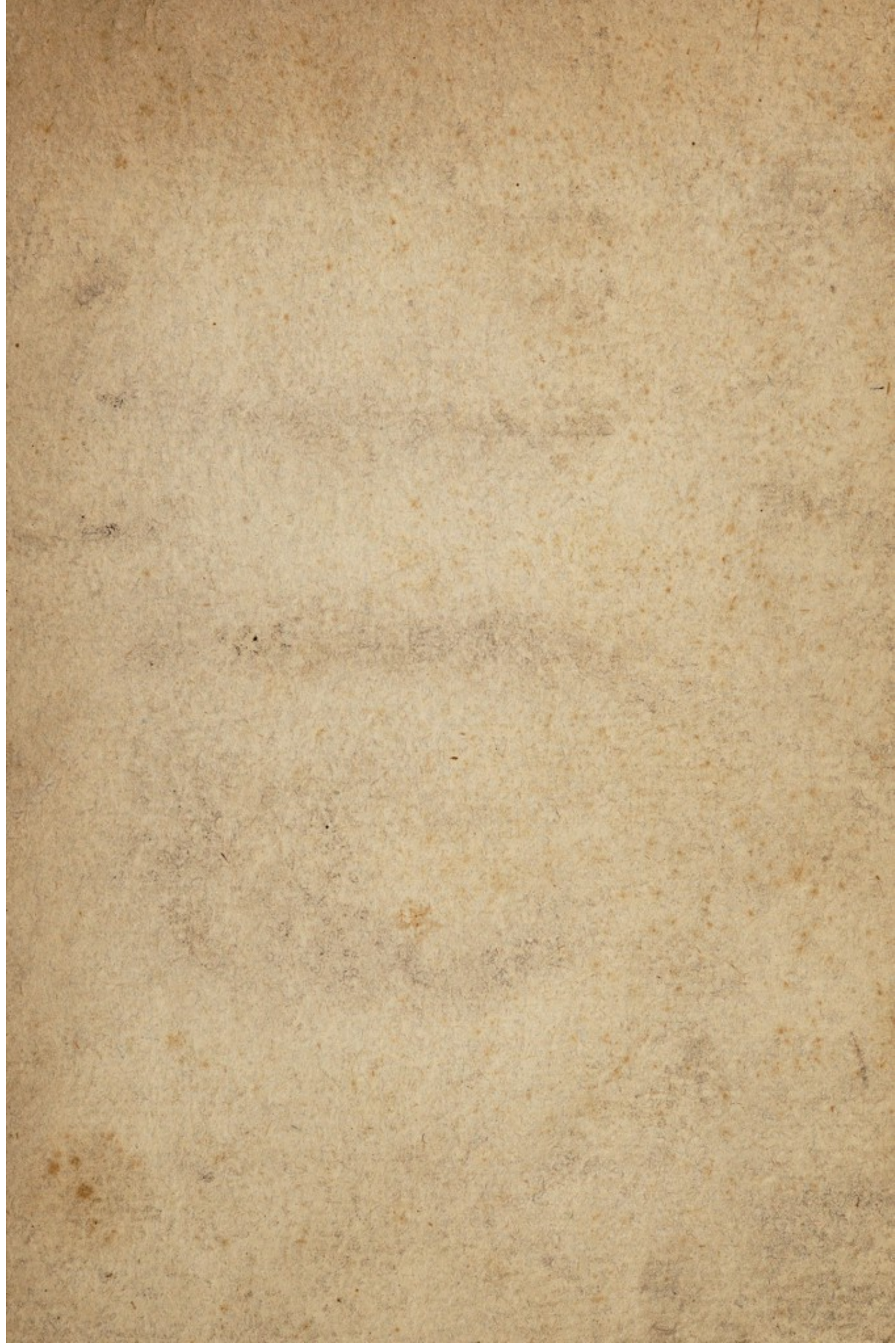
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

293

Brown

D.I.P

18174/B

1 ELIYON

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
Wellcome Library

<https://archive.org/details/b30544609>

29

DE VSV ARTIS ANATOMICAE
O R A T I O
A N T O N I I C O C C H I I
MEDICI ET ANTIQVARI CAESARIS
EDITIO SECVNDA
CVI ACCEDVNT OBSERVATIONES
AD LITHOTOMIAM ATTINENTES
ALIAQVE
CHIRVURGIAE MONVMENTA
AVCTORE DOCTISSIMO VIRO
GVLIELMO BROMFEILD
IN AVLA
POTENTISSIMI ANGLORVM REGIS
CHIRVRGO CELEBERRIMO.

FLORENTIAE MDCCLXI.
APVD ANDREAM BONDVCCIUM.

FACVLTA TE PVBLICA

71559

DE VSA ARTIS ANATOMICAE
 O R A T I O
 ANTONII COCCHEII
 MEDICI ET ANTONII CAESARIS
 EDITIO SECUNDA
 CUI ACCEDUNT OBSERVATIONES
 AD LITHOTOMIAM ATTINENTES
 A L E X A N D R O
 CHIRURGIAE MONUMENTA
 AUCTORE DOCTISSIMO VIRO
 GUILIELMO BROMFIELD
 I N A L I A
 POTENTISSIMI ANGLORVM REGIS
 CHIRURGO CELEBRISSIMO.

BLORENTIAE MDCCXLI.
 APOD ANDREAM BONDACCIVM
 P R I N T A T U R

WILLELMO · BROMFEILDIO · ANGLO

W I L L E L M I

IN · AVLA · BRITANNICI · REGIS

OB · REM · CHIRVRGICAM · SPECTATISSIMI

FILIO · INCLVTO · OPTIMAE · SPEI · IVVENI · RARO

QVI · POLITIORIS · QVOVIS · LITERATVRAE · GENERE

IN · PATRIA · EXCVLTVS

INTER · OPES · ET · DELICIAS

VBI · MORES · VRBES · ET · REGNA

VTI · BRITANNORVM · EST

VIDIT · LVSTRAVITQ. · SCIENTIARVM · AVIDVS

MEDICINAE · LAVREAM · PATAVI · PRAXIN

FLORENTIAE · SVB · ANTONIO · COCCHIO

ADEPTVS · EST

OB · INGENI · PRAESTANTIAM · BONIS · ADCEPTVS

IN · CORYTANAM · ETRVSCORVM · ET

FLORENTINAM · BOTANICORVM · ACADEMIAS

PLAVSV · COOPTATVS

LVTETIAE • PARISIORVM • MODO FELICITER
COMMORANTI • AD • ARTIS EXPERIMENTA
ET • MIRACVLA • CONTEMPLANDA
TANQVAM • REGIAE • SCIENTIARVM • ACADEMIAE
SOCIO • NVPER • ELECTO • MITTIT • DEDICATQ.
ANDREAS • BONDVCCIVS • FLORENTINVS
ORATIONEM • DE • VSV • ARTIS • ANATOMICAE
GRAVISSIMI • PRAECEPTORIS • EIVS
ET • SVAVISSIMI • PATRIS • WILLELMI
AD • LITHOTOMIAN • ET • REM • CHIRVRGICAM
AB • SE • EDITA • PARERGA
PERENNE • BENEVOLENTIAE • SVAE
ET • AMICI • GLORIAE • MONVMENTVM

A. COCCHII MUGELLANI
 O R A T I O
 DE VSV ARTIS ANATOMICAE
 H A B I T A
 IN BIBLIOTHECA INSIGNIS NOSOCOMII
 S. MARIAE NOVAE.

NATURALIS Philosophiae partem, quae corporis humani viventis organa, insitamque ea movendi facultatem contemplatur, & Graeco receptoque vocabulo dicitur *Anthropologia*, ad intelligendos praecipue morbos, qui manu curantur, in hoc celebri Gymnasio tractaturus, ILLVSTRIS- SIME ET REVERENDIS- SIME PRAESVL, operae pretium duxi, nonnulla more maiorum de huius scientiae progressu, existimatione apud cultas quasque gentes, ac varia utilitate praefari, tum ut adolescentes animum ad hoc studium libentius adiungant, cuius vi-

B deant

deant laudes in hoc clarissimorum hominum confessu celebrari, tum vero ut consilii tui ratio in promovendis medicina & chirurgia praestantissimis artibus apertius cognoscatur. Quae dum praestare conabor ne expectetis, doctissimi Auditores, ornatam orationem, quam neque res postulat, neque facere ego valeo, qui iamdudum maluerim usum medendi & mutas artes inglorius agitare, sed disceptationem potius, neque sermonibus, quos deinceps habiturus sum, inopportunam, & vobis qui eruditione & iudicio polletis, ac de cuiusque disciplinae origine incremento conditione cognoscendis solliciti estis, si fas est mihi tam prospera augurari, fortasse non iniucundam.

Nullius siquidem doctrinae tam illustria principia apud antiquas gentes humanitatis fama praestantes, quam huiusce quae vitae animaeque vim in corporibus explicare conatur, invenire est in vetustissimis quae supersunt rerum humanarum monumentis. Clara enim de interiori hominis fabrica indicia leguntur in libris Mosis & Salomonis, quibus evincitur, Iudaeorum antiquissimam gentem, ut universam medicinam plurimi faciebat, ita & cognoscendis morborum intimis

se-

sedibus non minimam curam adhibuisse, quod & facile iis admodum fuisse credibile est vel aliud agentibus, ob frequentissimas scilicet cruentas oblationes, quarum plerasque facere sine accurato membrorum viscerumque victimae delectu nefas habebant, ut sacri etiam nunc libri testantur. Eademque ratione non omnino rudes Anthropologiae fuisse existimandi sunt quicumque eodem ritu utebantur hostias certo quodam modo exenterandi, vel haruspicinae faciendae, vel sacrarum epularum causa, seu Chaldaei, seu Persae, seu qui manus scelerare non metuebant Poeni, soliti, ut Ennius ait, suos sacrificare puellos, eiusdemque originis & impiae religionis vel incolae nostri, vel maiores Etrusci, & quicumque barbaricae sapientiae laude celebrantur, quorum scripta vetustas abolevit.

De Aegyptiis res paulo certior esse videtur, non mediocrem scilicet corporis humani notitiam esse assecutos, cum & conscripti libri anatomici, & mortuorum corpora ad scrutandos morbos ab ipsismet regibus dissecta memorentur, & cum aperiendi, condiendique cadavera consuetudo illius gentis, omnium ore iam sit ubique pervulgata.

Cuius quidem rei & argumento esse possunt quae ab Homero & Herodoto luculentissimis testibus de Aegyptiorum medicina tam praeclara narrantur, & quod apud illos quorundam morborum singulares medici fuerint, & praesertim oculorum, quod sine exquisita illius organi cognitione fieri non potuisse nemo est qui non videat. Quibus & illa non levis accedit coniectura, nonnulla scilicet egregia penitioris medicinae dogmata ab Aegyptiis habuisse, qui primi Graecorum sapientes hanc artem coluere, quae cum ceteris eorum placitis non bene respondeant, aliunde profecta esse oportet, ab ea nempe gente cui intima corporis humani non erant abscondita, quamque vicini omnes scientiae adipiscendae causa saepissime adibant.

Verum obscura haec sunt & incerta, remotissimae antiquitatis caligine obvoluta, de studio barbarorum sapientum in Anthropologiam, quam novimus non secus ac ceteras disciplinas, & diligentius multo excultam, & enucleatius explicatam deinceps fuisse a Graecis, qui & eloquentiae & ingenii laudem omnium terrarum hominibus praeripere. Graecorum vero ut omnium longe optima, ita & antiquissima sunt Homeri poemata,

mata, in quibus praeter egregiam fabulae inventionem, morumque aptissimam varietatem, sententiarum pondus, ac singularem carminis elegantiam, nemo est qui non animadvertat disciplinarum omnium quasi semina, & de hominis praesertim interiori structura non illum miretur tam apposite multis in locis locutum fuisse. Vulnere enim lethalia graphice describit, tendinumque insertiones indicat, immo & ligamentum vidisse crediderim quo hepar septo necitur, & reconditos ischiorum sinus rotundos, quibus femorum capita artantur atque moventur. Quod si Empedoclis carmina etiam nunc exponerent praeclara eius reperta, non minimam illi curam fuisse videremus humani corporis motus atque actiones explicare, ut e paucis fragmentis quae supersunt conicere est, in quibus & subobscura de sanguinis motu notio deprehenditur.

Cum vero Italica quae Crotone erat medicorum schola gravissimo Herodoti testimonio Graecis omnibus olim antecelleret, nil mirum Crotoniatem Alcmaeonem ob singulare in secandis animalibus studium celebrari, & Pythagoraeis omnibus eiusdem scholae medicis disquisitiones anatomicas plurimum

rimum arrisisse, quarum nonnulla vestigia exhibet Timaei Locri libellus, e magno illo vetustae Philosophiae naufragio servatus. Timaei vero non ultima laus censenda est, quod Plato, ut ferunt, eius cognoscendi gratia in Italiam venerit, & ab eo multa didicerit, vel maxime quod hunc quasi archetypum in physicis rebus explicandis sibi proposuerit, & eius nomine celebrem illum suum de universitate dialogum inscripserit. Cuius quidem dialogi non minima pars in hominis fabricatione perspicienda absumitur, & sentiendi & movendi viribus explicandis, ubi etsi vir divinus in nonnullis erraverit, excusandus tamen videtur cum & Democritus & ipse medicorum coryphaeus Hippocrates, & qui Aesculapii filii vocabantur, non multum meliora protulerint. Laudanda clarorum virorum voluntas, & conatus in re adeo multiplici, & innumeris difficultatibus impedita, magna animi contentione imitandi sunt.

Id illa aetate omnium optime fecisse scimus Aristotelem admirabilis ingenii virum, qui a Machaone genus ducens, & nobilis medici filius, medicinae studia semper excoluit, cuius etiam artis amore, ut refert Plutarchus

earchus, Alexandrum sua consuetudine im-
buit. Quare inflammatus magnus ille Rex
animalium naturas noscendi, hanc commen-
tationem delegavit Aristoteli, qui praeclara
illa volumina condidit, quae ad nos pervene-
re, multis iisque non vulgaribus inventis
referta; & fama est etiam anatomas data o-
pera ab eo conscriptas, quae temporum in-
iuria perierunt. Non me latet, Auditores,
multa in Aristotelis doctrina de hominis na-
tura reprehendi posse, cum sola praesertim,
ut ipsemet ingenue fatetur, analogia usus
fuerit a similibus brutorum sectione ad inte-
riores hominis partes, quas penitus ignotas
vocat, explicandas. Verum nemo, qui non
sit plane rudis, inficias ibit, multa quoque in
eius scriptis utilia paucisque animadversa re-
periri, quae ab iis, qui nunquam versant
exemplaria Graeca, saepe non sine laude
novitatis excipiuntur.

Longe felicior in promovenda humanae
naturae doctrina fuit Aristotelis ex filia nepos
Erasistratus, utpote cui primo Graecorum
licuit hominum viscera perscrutari. Faten-
dum enim est antiquioribus suae gentis homi-
nibus, & vicinis fortasse omnibus, mortuo-
rum lacerationem impiam visam fuisse, vel
foe-

foedam. Aegyptii quippe ipsi, qui minus cadaverum contrectationem execrabantur, cum tamen pollincturae ministrum, qui sectionem auspicabatur abdomen aperiens, & odio & despectui habebant, ut narrat Diodorus, cum ceteros honorarent qui viscera resecebant lavabant & illinebant. Et qui veterum libris delectantur, animadverterunt, ni fallor, animis hominum ubique insedisse ab antiquissimis usque temporibus tantam erga deos, quos dicebant Manes, reverentiam, ut licet eorum iura sancta esse legum latores statuerint, sumtus tamen & luctum ab iis remove-
vel minuere necessarium duxerint.

Nec multum sane eae rationes profecerunt, quas Plato acute & eleganter, ut solet, ultimo libro legum exposuit, ut viventes liberaret a nimia erga defunctorum corpora sollicitudine, quae & idola mera, & carnis massas, & terrestres exanimes cippos verissime appellat, quaeque nihil prorsus consanguineos pertineant, qui diem suum obiere, quibusque opitulari est animus. Quae quidem de animi & corporis diversa natura, & per interitum separatione luculenter a Platone explicata, ut sint sapientibus ad intelligendum facillima, vulgo tamen adeo videbantur

bantur ab humanitate remota, ut non tam religione absterrentur a perscrutandis mortuorum visceribus, quam quod iniuriam eo modo illis fieri putarent, quos sibi persuadere vix poterant iam civitatem exuisse, vel sua corpora non curare.

Hinc factum esse putaverim ut cum Erasistratus Antiochi Regis Syriae animum fortasse ob conciliatas illi Stratonicae nuptias mirum in modum sibi devinxerit, singulari comitate & prudentia omnium ore celebrata, ab eo demum obtinuerit, ut hominum nocentium corpora, qui iura omnia societatis amiserant, quocumque modo libuisset, incidendi facultas esset. Eademque aetate, atque in vicina Aegypto cum uterque Ptolemaeus Lagi filius & Philadelphus disciplinis omnibus impense faverent, clarosque doctrina viros undique convocarent, Herophilus Chalcidius Alexandriae medicinam factitabat, qui & ingenio & solertia antiquiores medicos omnes superasse videtur. Is cupidine flagrans humani corporis penitus cognoscendi, cuius valetudinis & servandae & restituendae egregius artifex habebatur, praeter innumera animalia, complura itidem damnatorum hominum corpora Regum eorundem indulgentia

gentia dissecuit. Fieri enim alio modo non poterat, ut vasa chylifera videret, & scienter & peritissime diceret perquam raro in hominibus, non raro autem in brutis iecur in sinistra parte deprehendi, quod in hoc ipso gymnasio, ubi quamplurima cadavera quotannis aperiuntur, semel dumtaxat mea memoria observatum est.

Non dissimulabo, Auditores, male apud nonnullos audire Erasistratum atque Herophilum quasi nocentes illos homines non sine dirae crudelitatis crimine vivos incidere. Quod si vere fecerunt, merito vituperandos fuisse censeo, quod cum scelere curiosi exitium aliquibus atrocissimum attulerint, quos esse praesidio cunctis oportebat. Sed cum Epicharmi celebre dictum teneam, nervos atque artus esse sapientiae non temere credere, dicam libere quod sentio, damnatorum corpora a nobilissimis illis medicis fuisse dissecta, postquam scilicet eos carnifex enecasset, & ex hominibus cadavera fecisset, ut nostra etiam aetate publicis in scholis fieri consuevit. Cum vero id esset omnino insolens, & vulgo videretur etiam inhumanum, nil mirum si rumor inde sinister emanavit de utriusque solertissimi medici crudelitate

litate ; quem rumorem , ut plerumque praevalent peiora , multi avidissime crediderunt , non secus ac nostrorum avorum memoria eadem , immo & iniquiori falsa criminatione insimulatos fuisse scimus & Bonarotam , & Carpum , & Vesalium saeculi sui ornamenta . Nescio enim quo malo fato medicina , quae sanitatem promittit , qua nihil esse debet homini carius , nonnullos omni aetate obtrectatores nacta est , praeclaros ceteroquin viros , qui nimium ad male dicendum arti praestantissimae & salutari se proclives ostenderunt , acerbe ferentes , ni fallor , quod non aequè liceat morbis omnibus mederi , & quod vel invita medicina via leti semel calcanda sit .

Hinc Empiricorum illae quaerelae de inani & subtiliori medicinae studio ; hinc perpetuae atque acres accusationes in veterum praesertim Romanorum libris obviae , quas supervacaneum est , & pudet refellere . Huiusmodi & illa Ciceronis esse videtur , aperuisse scilicet medicos corpora ut viderentur ea nosse ; ipsorum enim intererat , nec eo tamen , ut aiebant Empirici , notiora fuisse illa , quia possit fieri ut patefacta & detecta mutantur . Quibus quidem verbis in-

nuitur fortasse haec ipsa, de qua loquebamur, Erasistrati & Herophili humanorum viscerum consideratio, quam dum Celsus quoque memorat, & in vivis hominibus factam fuisse dicit, vereor ne nimium credulus Empiricorum sermones, ut facere saepe solet, retulerit, cum praesertim eius aetati proximus neque fordidus auctor Quintilianus, qui scripta eius omnia viderat, suspensionem nobis iniecerit de mediocri illius ingenio, & de collectis aliunde medicinae praeceptis, praeclaris illis quidem & oppido bonis, quam ab artis ipsius exercitatione, a qua Romanum hominem se abstinuisse, & credibile est, & revera iis, qui clinicam callent, multis ex locis apertissime patet. De Erasistrato quidem res esse videtur extra omnem dubitationis aleam, non nisi mortuorum corpora secuisse; cum enim falsae & absurdae illius sententiae auctor fuisse perhibeatur, cuius causa ludibrio etiam se minoribus fuit, sanguinem scilicet non contineri neque inesse in arteriis, idque in solis cadaveribus obtineat, quis non videt solam cadaverum observationem errandi ansam egregio viro praebuisse?

Prae-

Praeter Celsum vero meminit anatomes in vivis ab Herophilo perpetratae Tertulianus, cuius viri testimonium gravissimae in aliis rebus auctoritatis, de hoc facto non magni faciendum putaverim, quod ab eius aetate longissime abest, & est de re, cuius ille erat minime sollicitus, quamque declamatorio stilo exaggerasse videtur. Neque ad confirmandam vivorum resectionem a medicis aliquando adhibitam, multum facere crediderim quae a Theophane de Constantino Leonis Isaurii filio imperatore narrantur, qui medicos ad quendam damnatum, iamque manibus pedibusque truncatum adduci voluit, ut dum vivo alvus atque praecordia inciderentur, omne viscus in eorum conspectum veniret. Quae Theophanis narratio, apud quem, si vera fas est dicere, subinvium fuit Constantini nomen, in historiam quam vocant miscellam translata & perversa, ut pleraque illius sunt, non neminem in errorem induxit, qui crudelem medicorum consuetudinem inde evincere conatus est. Eoque magis suspicari licet paucos hosce vivorum sectionis assertores, cuius medici insimulantur, aliqua fallacia deceptos fuisse, quod altum ea de re silentium apud reliquos

quos omnēs antiquos scriptores sit, quorum etiam id memorasse intererat, praecipueque Plinium atque Galenum, qui copia & multiplicitate ceteros facile superant. Recentiorum vero & plerumque vulgaris doctrinae hominum auctoritatem nihili faciendam censeo, apud quos & Celsi & Tertulliani verba vel millies repetita invenire est, nullis coniecturis nullisque rationibus, sed conviciis tantum erga difficillimam atque immerentem artem locupletata.

Magnorum ergo Regum, ut eo redeat unde aberravit oratio, Antiochi & Ptolemaei clementiae, & illustrium medicorum Erasistrati atque Herophili sedulitati, humanae naturae doctrina debet quod ante viginti saecula oculis manibusque ex ipsius humani corporis perscrutatione comparari coeperit, quod scientiae omnis longe optimum est principium & fons. Hinc certe primum manarunt quae medicis magno deinde auxilio fuere veriora dogmata ad morbos seu curandos, seu deploratos non attingendos, praecipueque ad chirurgica opera praestanda, quorum pleraeque administrationes ab eo tempore Graecis adinventae quasi per manus traditae ad nos usque pervenere. Quod autem
me-

medici insequentes cadavera hominum secare denuo neglexerint, id non eorum socordia factum fuisse credendum est, sed ob regum & populorum repugnantem religionis vel iustitiae causa voluntatem. Nam post Ptolemaei Philadelphi aetatem invaluisse videtur apud Graecos consuetudo, quam & Romanos Graecorum in omnibus aemulos observasse novimus, non negandi corpora eorum, qui capite damnabantur, cognatis ipsorum, vel dandi ea quibuslibet petentibus ad sepulturam, immo & sepeliendi non aliter quam si petitum & permissum sit, ut e commentariis divi Augusti refert Ulpianus, & ut Paulus faciendum esse putavit.

Qua consuetudine, quae humanitatis plurimum habere videtur, nihil unquam potuit medicorum studiis atque adeo ipsi hominum incolumitati magis adversum atque nocentius obtingere. Oportuit enim illos sola officium humanorum compagine contentos esse, quae in schola Alexandrina praeteritarum fortasse sectionum reliquiae ostendebantur, huiusque spectaculi causa in Aegyptum navigare, vel fortuita per vulnus interiorum vivi hominis partium observatione uti, quam traumaticam anatomen vocavere, vel denique sola
bru-

brutorum viscera inspicere, ut ex Rufi testimonio & querela, & ex innumeris Galeni locis colligere est. Ideoque nemini mirum esse debet si nulla exempla dissectorum hominum in tot veterum scriptis post Herophilum occurrant, praeter unum aut alterum vel hostis in bello caesi, vel mortui infantis expositi, quos nimia quoque cum festinatione & quasi meticulose dissectos fuisse animadvertimus. Non ideo tamen ignavos fuisse putandum est in perquirenda hominis natura clarissimos illos medicos, qui deinceps vel in Graecia, vel in urbe Roma totius orbis celeberrima ingenii laude, atque artis peritia floruerunt. Solerter enim in hoc studium incubuisse ostendunt tum eorum chirurgica facta, tum praecepta quaedam & certa & salutaria, quae ex eorum fragmentis erui possunt, tum libri qui ab ipsis conscripti memorantur. Adeo ut credibile sit hac parte sapientiae excelluisse Asclepiadem, Musam, Archigenem, Soranum, Marinum, quorum maxime scripta periisse dolemus. Rufi autem & Celsi diligentia in recensendis humani corporis partibus, Aretaei & Aureliani in indagandis morborum causis & locis admirabilis sagacitas, cui non persuadeat

deat, certissimam eos existimasse sanitatis restituendae methodum hominis cognitionem? Adeo ut si Empiricos, quibus difficilior omnis perscrutatio fuit invisā, & nonnullos fortasse male dialecticos disciplinarum omnium irrisores excipiamus, neminem ex antiquis nominare liceat, qui genus hoc scientiae non maximi fecerit.

Cuius quidem studio aequales suos omnes vicisse constat Galenum, qui licet hominem numquam secuisse videatur, ita tamen diligenter superiorum libros excussit, & quae casus obtulit vel mortuorum ossa, vel vivorum vulnera inspexit, & animantium tam frequentes & privatim & publice sectiones administravit, ut posteris suis spem pae-
ne omnem per multa saecula aliquid arti-
difficillimae adiiciendi praeripuerit. Hanc ille ornate adeo & copiose pertractavit, ut suae gentis homines, apud quos literarum studia paulo diutius utcunque steterē, in solis eius libris haberent, unde res huiusmodi aliquatenus cognoscendi desiderio satisfacerent; immo praecipua huius doctrinae capita ab ipso hausta vel decies repetita observare est in scriptis medicorum, qui sunt illum proxime insecuti. Neque medicos tan-

D

cum

tum ea cura incessit infelicibus illis temporibus ad barbariem vergentibus, sed theologo praesertim valde sunt eo studio delectati, ut Gregorius Nyssenus, Meletius, Theophilus, & aliis hac in re praestantior Nemeseus Emisenus, quorum etiamnunc elegantes libelli de hominis natura & opificio leguntur.

Cum autem res Asiae atque Europae, ab australibus illic, a borealibus hic barbaris funditus evertae fuissent, & gymnasia ubique deleta, desiit Alexandrina medicorum schola, quae tot saeculis primas toto orbe obtinuerat, & refertissimae bibliothecae libri omnes dispersi fuerunt, ut narrat Abulpharagius, ad calefacienda Alexandriae balnea, & semestri spatio combusti. Quare genus humanum ab eo saeculo in imum ignorantiae barathrum delapsum est, paucis tantummodo literarum vestigiis remanentibus apud Graecos & apud Latinos literatores per Occidentis terras in agris & silvis religiosisque locis abditos atque palantes. Nec multum auxilii ut emergerent attulere ipsi Arabum principes, qui ob gustatam deinde Graecorum sapientiam, disiectas disciplinas omnes restituere conati sunt. Vix enim pauca a Graecis translata delibasse videntur Arabes.

bes scriptores philosophiam spectantia ; dialecticorum vero triticis impliciti , & nugacibus quibusdam religionibus impediti , humanae naturae doctrinam excolere nequiverunt . Facendum tamen est in tantis tenebris eos vidisse huius scientiae praestantiam , quam nonnunquam queruntur experimentis assequi non posse , cum ceteroquin & medicinam & chirurgiam maximi fecerint , neque contemnendis corollariis ditaverint .

Paulo felicius res cessit Italis nostris , qui cum disciplinas omnes & Latinum sermonem ipsum ob frequentes barbarorum depopulationes paene intercidisse viderent , prudentissimo consilio publica gymnasia in variis Italiae urbibus condidere , ubi sapientiae professores , quos optimos quisque nancisci poterat , undique advocati sunt , ut cunctas quas colligere licebat veteris doctrinae reliquias suis adolescentibus traderent , quae tanquam semina fertili humo commissa & diligenter exculta , post paucas aetates in omne genus solidioris scientiae crevere . In primis fuisse videmus disciplinas omnes medico necessarias , quas etsi protinus non e Graecis fontibus haurire , sed ex Arabicis rivulis lutulentas excipere necesse fuerit ; grande

tamen facinus ante quadringentos annos primi mortalium maiores nostri aggressi sunt, corpora scilicet punitorum hominum appetissime & publice in scholis secanda & ostendenda esse perpetua lege sanxerunt.

Cuius quidem exempli gloria merito celebrandi sunt Bononienses, apud quos primus Italorum Mundinus anatomicum librum humanis inspectis cadaveribus conscripsit. Fuere haec tamen levia doctrinae de homine primordia, si cum studiis comparentur quae ducentos fere post annos quamplurimi egregii viri in Italia ad hanc rem contulere. Cum primum invaluisse videtur omnium optima consuetudo, corpora quaecunque hominum haberi poterant, vel etiam morbo defunctorum incidendi, quoniam in tanta & philosophiae & Christianae sapientiae claritate nullus id prohibere poterat iniuriae faciundae metus iis, qui iam cives esse desierant, nullaque religio fabularum manium abstertere, quae res antiquis ad cognitionem impedimento maxime fuerant.

Nova haec incidendi licentia ante annos paulo plus ducentos coepta, mirum profecto in quam magnum bonum tam cito evaserit. Huic quippe debemus certas de
abdi-

abditis morborum caussis observationes , quarum primus omnium , ni fallor , exempla elegantissime descripsit popularis noster Antonius Benivenius , quem plurimi deinde sunt imitati . Neque aliunde orta est liberalis illa audacia , qua nostri homines medicorum ingenia a veterum erroribus asseruere , excussa auctoritate cuiuscunque magistri , ubi contra res ipsa loquitur . Hinc veriores & suis numeris & partibus expletæ descriptiones , quæ nonnunquam occurrunt in maiorum nostrorum libris , ut Carpi , Columbi , Falloppii , Arantii , Eustachii , & Vesalii , si fas tamen est nostrum hunc appellare , cui cadaverum secandorum copia primum apud nos libere fuit , & plures annos in celeberrimis Italiae gymnasiis multo cum plausu docuit . Hinc ad vivum effictæ , nitidissimæ , & veris simillimæ imagines , ut pleraeque ipsius Vesalii , Casserii & Fabricii , & quæ sunt in magna hominum admiratione diligentissimi Eustachii .

Neque sine illa cadaverum scrutandorum facultate credibile est , Columbum , & Caesalpinum , veram cordis & canalium adiunctorum fabricam & usum , sanguinis scilicet transitum per pulmonem , videre atque
in-

intelligere potuisse, quae ad celeberrimum illud de sanguinis circulatione inventum viam deinde faciliorem stravere. Cuius gloriam etsi homini Britanno libenter concedamus, qui eam ex omni parte patentem, atque apertam fecit, & quae inde sequuntur ad hominis atque animantium vitam, naturamque intelligendam planissime explicavit; non mediocri tamen Italiae laus putanda est, ipsumque Harvaecum & qui ad exterarum nationes hanc scientiam primi attulerunt, fere omnes nostris in terris diu advenas atque hospites discendi causa fuisse.

Ac tanto deinde cognoscendae humanae fabricae studio flagrasse cultissimas quasque Europae gentes videmus, ut nullus fere locus sit aut celebritate & opibus, aut doctrinae laude insignis, qui praeclaro aliquo anatomico invento hodie non gloriatur. Praeter enim Britannos, quibus felicissimum illud omnium debetur, merito se extollit Gallia ob monstratum verum chyli ingressum in sanguinis iter, atque ita liberatam ab errore vetustissimo medicinam. Septentrionalium regionum accolae sibi tribui gaudent detectum tenuissimarum venarum genus, antea non visum, quas lymphaticas appellant, qui-

quibus ignoratis , intelligi nullo modo poterat universus humorum circuitus . Cui vero non laudata Batavorum industria , qui primi cavos canales corporis colorato liquore vel cera opplere mirabili artificio didicerunt , unde vasorum minutissimae propagines in conspectum venire , viscerumque & glandularum recondita structura , circa quam tot saeculorum sagacissimi artifices allucinati sunt , nostro demum apertissime innotuit ? Quae partium corporis humani elegantissimae conditurae , in distitas terras asportatae , occasionem dedere & Scythis & Sarmatis anatomes studium suscipiendi , unde conscriptos apud eas gentes , sola quondam feritate celebratas , anatomicos libellos , longo itinere ad nos nuper advectos , non sine magna oblectatione perlegimus .

Neque in tanta ingeniorum aemulatione Italorum animos incitatos non fuisse credendum est , vel non habere quod sibi plaudere possint . Venas certe chyliferas , quas frustra vidisse novimus antiquos , primus omnium vidit & intellexit Asellius , qui etsi fines earum non bene persecutus fuerit , ea tamen est illius inventi utilitas , ut sua magna laude auctor fraudandus non sit .

Sed

Sed quis de humanae naturae doctrina non optime meritos agnoscat Borellium atque Bellinium, qui acutissimas rationes a penitiori philosophia desumtas, primi omnium ad explicandas vivi corporis actiones & motus ingeniose adhibuerunt?

Quamcumque vero laudem superare videtur mirabilis illa ac paene divina Malpighii facultas, abstrusiora omnia naturae intime indagandi & perfectissime describendi. Hic primus non solum praecipua vitae organa in suas partes resoluta & divisa patefecit, sed quod plurimi faciendum est, posteros omnes suo exemplo docuit in omni naturali historia a ficto verum secernere. Hic simplicem atque unam, eamque perpetuis Mechanices legibus obstrictam methodum naturae in corporum viventium actionibus obeundis innumeris experimentis detexit & explicavit, & longe distitas olim plantarum atque omnis generis animalium & humani corporis observationes felicissime iunxit, mutuanque sibi lucem afferre, atque in eundem scopum collineare ostendit.

Verum aetas haec nostra praeteritas omnes facile superat in excolenda hac iucundissima naturalis philosophiae parte, quae
cul-

collatis tot gentium studiis iam est eam amplitudinem consecuta, atque adeo certis experimentis innititur, ut omnium sapientum animos valeat allicere. Nemo enim est qui non videat veritatem sui ipsius causa expectandam esse, cum nihil tam conducat ad abolendam stultitiam, & errores ex animis hominum eruendos, quam res plurimas, cuiuscumque generis illae sint, certo cognoscere. Nam vel perfunctorie universitatem hanc contemplanti patebit, res cunctas perpetuo quodam nexu inter se iungi, ut nihil aliud veritas esse possit, quam rerum ipsa natura. Quam ob rem cum duo summa corporum genera philosophorum contemplationi obiciantur, viventia scilicet, & vitae expertia, nemo qui non sit plane hebes factum satis esse putaverit, si motus omnes, qui massas materiei inertes cient, propagatos & a perenni una & ignotae naturae causa oriundos animadvertat, seu gravitas illa seu mutus impetus dicatur, nisi simul motus alterum principium omnino diversum, in corporibus viventibus agnoscat, quod gravitatis legibus minime obtemperare videtur. Cuius principii cum unusquisque nostrum insitam sibi vim perpetuo sentiat, qua vivimus cogitamus

E

atque

atque movemur, nonne eum, qui recte philosophari velit, oportebit sui ipsius corporis partes, quae organa & instrumenta vitae atque animae sunt, exactissime cognoscere, ut virtutem, quae illa movet, facillimo negotio valeat frequentissimo certoque experimento metiri, ceterorumque deinde animalium & plantarum corpora mechanica quadam & mirabili ratione, vitae viribus mota apertius & iucundissime intelligere? Eaque de causa corporis humani contemplatio philosophis praeterea debet esse carissima, quod neque res alias intelligendi recte spes ulla esse possit, nisi prius sensuum nostrorum organa perlustrentur, unde scientiam omnem primum proficisci necesse est. Ideoque, ni fallor, qui veterem philosophandi rationem avorum nostrorum memoria magna ex parte mutarunt, & luculentae, qua nunc fruimur, physicae disciplinae viam stravere, oculorum praecipue fabricam ante omnia sibi diligentissime cognoscendam esse putarunt, sine qua nec lucis phaenomena explicari possunt, nec certo cognosci fideles rerum imagines, quae inde animis imprimuntur.

Quanti vero ponderis sit corporis humani notitia, Platoni & Tullio usurpata in
prae-

praeclara illa quaestione de natura deorum, quod argumenti genus sanctis quoque theologis mirum in modum placuisse videmus, ii melius norunt qui sublimia illa docent, ut iuris consulti vident quae commoda praestare possit iis qui publica auctoritate civium delicta cognoscunt. Neque privatim moderandis uniuscuiusque moribus parum conferre possunt semina illa continentiae & temperantiae, quae frequens corporum refectio suppeditat eorum hominum, quos vel vulgivaga Venus, vel malesuada cupediarum ingluvies iugulavit. Vident profecto soli anatomices studiosi quam levi principio vel infirma valetudo, vel gravissimi plerumque morbi orientur, & quam facile saepe vitari possint si boni serventur mores, quos scilicet neque desidia neque luxuria vitiaverit. Cum autem nemini melius pateat quam certa sit cito moriendi necessitas, & intima corporis quam caduca, adeo ut neque imbelles nec delicatuli valeant effugere aut senium aut quae nos undique fata circumstant, facile crediderim ex hoc spectaculo bonos & fortes fieri adolescentes, ut mortem etiam contempnant, in quo summa virtus hominum sita est. Et quoniam vita brevis spem

nimis longam inchoare nos vetat, nemo videt apertius quam sit delirio similis inexplebilis illa pecuniae colligendae libido, qua nonnullorum, qui parum erant anatomici, avida ingenia laborasse novimus, quasi se crederent nonnisi post aliquot saecula morituros, nullumque finem esse debere parandi praesidia vitae diuturnae. Nonne putatis, auditores, vitae humanae cognitionem, quae a tot fragilium machinarum levissimo motu pendet, crebramque adeo mortalitatis recollectionem, quemcunque sanae mentis absterere posse a ridicula avaritia, quae homines ceteroquin probos, inhospitales & acerbos reddit, & bonas artes omnes subvertit?

Igitur ut universim politioribus hominibus & ad augendam scientiam, & ad mores temperandos, opportuna est corporis humani exquisita cognitio, ita quorundam praesertim artificum facultas ea maxime crescit. De sculptoribus & pictoribus id suo exemplo ostenderunt quicumque earum artium praestantia celebrantur; medicis vero, quibus sanitatem civium tueri & restituere propositum est, prorsus necessaria ab omnibus aetatum omnium sapientibus habita fuit. Quotus enim quisque est qui temeritatem arti-
ficis

ficis non improbet si machinam , cuius partes organicas , earumque nexum & vim privatam penitus ignoret , casu quodam labefactatam reficere aggrediatur ? Eoque magis si illa fuerit quantivis pretii , & exilibus fragilibusque membris , & irreparabili damno obnoxiiis contexta . Quare stultissima Empiricorum natio , qui maximo etiamnunc universi hominum generis detrimento , corporis humani cognitionem revera difficilem veluti supervacaneam damnare non verentur , nullo modo vobis , qui sapitis , fraudem imponere debet , sed potius praeclaris medicis nostris auctoribus , qui civitatem hanc ornant , quorumque aliquot hic adesse magno meo honori duco , existimate auditores non aliunde proficisci , si quae sunt quae arti nostrae vitio verti merito possint , quam ex nondum penitus explorata hominis natura . Neque putate quaecumque irrita anilia foeda ac ridicula remedia a medicorum filiis aliquando adhibita fuere , nec quae valida mechanica & multarum gentium usu comprobata pueriliter timentur , ab aliis quam ab imperitis anatomicarum disquisitionum vel inventa fuisse vel explosa . Sed omnium maxime anatomes auxilium ea postulat medicinae pars , quae

ma-

manu curat, vetustissima magnaque ingeniorum contentione omnibus saeculis exulta, cuius effectus cum sit evidentissimus ceteris medicinae partibus, quae reconditis quidem, sed tamen similibus morbis succurrunt, optima praebere potest fundamenta, ideoque ante alias ordine non perturbato addiscenda est. Cum autem chirurgus aut vulnus accipiat aut faciat, & quae ad ossa pertinent adhibita plerumque vi perficiat, nemo tam stolidus esse potest, qui neget omnium vel minutissimarum corporis partium chirurgum esse peritissimum oportere.

Quae cum ita se habeant, intelligitis auditores qua nam laude donandus sit vir eximius, qui postquam a SERENISS. MAGNO DVCE IOANNE GASTONE clementissimo principe, curator huius valetudinarii praefectus est, nihil potius habuit quam medicinae, & chirurgiae studia, quibus rebus maxime indigent, adiuvere. Sensit enim ut est ingenio & beneficentia praestantissimus locum hunc, qui collatis privatorum opibus & principum patrocinio in hanc amplitudinem excrevit, ut pauperibus aegrotis non solum urbanae plebis, sed rusticanae quoque, & advenis excipiendis & integre curandis
 sus-

sufficiat , non posse aequè omnium ordinum civibus , divitibus scilicet etiam & primoribus opitulari , & ipsius urbis gloriam extendere , nisi ex hoc quasi seminario salutarium artium , medici & chirurgi quam optimi & experientissimi prodeant . Vidit autem omni ipse doctrina eruditus id fore facillimum si medicis liceret morborum veras causas in corporibus dissectis investigare , quorum hic copia est , cum sint alibi rarissima , & observationes sibi peculiare conscribere , quo nihil est neque certius neque expeditius ad perfectam artis cognitionem adipiscendam . Chirurgorum vero adolescentium animis , quorum hic celeberrimum gymnasium est , numquam satis ioculcari posse morborum sedes , qui manu curari debent , quaeque partes tuto secari nequeant , ossiumque positus & figurae , quibus ubi iniuria accessit , non aliunde auxilium expectare fas est , quam a perita chirurgi manu . Quare prudentissime voluit ut medicorum cuique facultas esset ea corpora perscrutandi , quae viva servari non potuerunt , & clarissimis Professoribus , qui iuventutem hanc erudiendo tam bene de universa civitate promerentur , a Serenissimo Magno Duce impetravit

ut

ut & ego multo cum meo honore iuberer, meam, qualis eacumque sit, industriam adiicere.

Quod ego non modo facile patior, sed maxime gaudeo hanc praeclaram atque amplam mihi occasionem dari ea studia renovandi, quae ab ineunte aetate plurimum amavi, hortatu praecipue doctissimi praceptoris *Thomae Puccinii*, quem ex hoc ipso loco splendidam de huiusmodi rebus orationem habentem aliquando audivistis, qui mihi multisque bonis maxime flebilis, tam cito contra spem ereptus est. Et clarissimorum quoque virorum fama non minimum incensus fui, quorum nonnullos veterum exemplo adivi, quibusque me vel magistris vel amicis usum esse, vel tantummodo collocutum, ut vera fatear, haud parum glorior: Eoque magis quod eorum immortalia scripta videam in multa admiratione nostrorum etiam hominum esse. Cur hic honoris causa non mihi nominandi sint Verneius, qui Pecquetum audivisse memorabat, Freindius, Ruyschius, Meadius, & Boerhavius? quibus cum ego consilium aperuerim de edendis celebribus illis Graecorum chirurgorum libris ex antiquissima & optima bibliotheca Medicea, quod a Bartholinio & Tollio frustra

stra tentatum antea fuerat , tantam ex illorum cohortationibus alacritatem cepi , ut omnia inde anecdota ad eam rem facientiam exscripserim , quae vel longius premere , vel imperfecte admodum edere opus fuisset , nisi opportunissima haec occasio mihi data esset antiquorum illa praecepta ex ipsa veritate , id est oculata observatione illustrandi .

Quod factum non modo probavit SERENISSIMA ELECTRIX & princeps piissima Magni Ducis soror , sed ea qua est clementia & erga literas & bonas artes omnes benignitate , antiquo regiae suae Gentis more etiam suasit , cui me meaque plurimum debere & hoc nomine & aliis multis summa cum veneratione & animo gratissimo fateor . Cum vero id , quod mihi assignasti muneris , *Moderator amplissime* , non minus commode studiis meis cessurum sperem , quam consilio a te sapientissime suscepto inserviturum , maximas tibi gratias & ago & habeo , & voluntati huic tuae de promovenda medicina & chirurgia , omni animi impetu me semper obsecuturum polliceor . Quicumque igitur aggredi velit , auditores optimi , ad antiquissimam atque omnium gentium studiis iam paene perfectam naturalis
F phi-

philosophiae partem, quae hominis cognitionem ex ipsa corporis contemplatione & experimentis tutissime tradit, aliis quidem disciplinis opportunam, sanitatis vero humanae praesidibus artibus medicinae & chirurgiae maxime necessariam, is sciat me facilem comitem sibi more Socratico habiturum in eruenda ex ipsis rebus veritate. In quo operoso negotio expediendo si quid scientiae deerit, voluntatem saltem & diligentiam, ut vestra fert humanitas, boni consulite, & meliora in dies conanti indulgentia & favore vestro animum addite.

OBSERVATIONES
AD LITHOTOMIAM
ATTINENTES
AVCTORE DOCTISSIMO VIRO
GVLIELMO BROMFEILD
IN AVLA
POTENTISS. ANGLORVM REGIS
CHIRVRGO CELEBERRIMO.

FLORENTIAE MDCCLXI.
APVD ANDREAM BONDVCCIVM.

FACVLTA TE PVBLICA

OBSERVATIONES
AD ANATOMIAM
ATTINENTES
A GREGORIO BOZZANO VIKO
WILHELMO BROMFIELD
IN AULA
POTENTISS. ANGLORUM REGIS
CHIRURGO CELEBRISSIMO.

..... *Si quid novisti rectius istis,
Candidus imperti; si non, his utere mecum.*

Horat.

FLORENTIAE MDCCLXI.
A V D A N D R E A M B O N D U C I A M .
—————
P R A E F A T I O

PRAEFATIO.

Per pauci sunt (opinor) Medici , qui
 exsectionem calculi de humano corpo-
 re , opus sane arduum ac periculo-
 sum , non censeant dignissimam in quam sum-
 ma intendatur cura , diligentia , atque peri-
 tia . Quicquid ergo huic utilissimae rei ali-
 quid aut lucis , aut opis impertire potest ,
 nulla , ut puto , apud doctos indiget excusa-
 tione . Propterea missis longae apologiae am-
 bagibus , quaecumque ipse studio , usu , ac
 experientia , de hac re didici , ea in hisce
 chartulis breviter explicare conabor . In qui-
 bus consilium est exponere , quo modo corpus
 calculosi a me ita praeparetur , ut ad ope-

rationem subeundam maxime fiat idoneum ; quo incidendi genere , & qualibus commodissime extrahi possit , & qua deinde curandi ratione , ipse per multos annos felicissimè usus donec aeger convaluerit : vel (ut paucissimis absolvam verbis) quae ante , inter , & post secandum fieri oportere censeam . Ita tamen de his disseram , ut de ipsa secandi operatione plurima sim locuturus ; quippe quae maiores varietates & discrimina in se continet , atque plurimis casibus est obnoxia .

OBSER-

OBSERVATIONES
AD LITHOTOMIAM
ATTINENTES.

PRAEPARATIO, quam in Litho-
 tomia necessariam iudico, hoc
 modo ordinatur. Initium fit,
 dando unam vel alteram dosin
 Mannae, vel aliquod aliud me-
 dicamentum leniens, & aperiens. Si pletho-
 ricus sit aeger, aut magno dolore laboret,
 mittatur sanguis e brachio ad paucas uncias,
 & victus instituitur levis. Ante operatio-
 nem aliquot per dies in lecto fere perpetuo
 iacere debet, coxis elevatis; una vel duabus
 horis antequam incisio sit facta, iniiciatur
 enema: & circiter horae quadrantem ante
 operationem, Vesicam quam maxime urina
 vacuam reddi oportet.

Ae-

Aegro super mensam collocato, & de more colligato, cathetere ferreo fulcato demisso, catheteris manubrium in Abdomen, & dextrum Inguen sic inclino, ut in parte Vrethrae membranosa sulcum eius oblique lateraliter & deorsum spectantem sentire possim. Dehinc sisto, ministroque in manus trado; qui leniter premens ista via catheteris dirigit sulcum, dum alius Scrotum sustinet. Deinde in sedili satis alto confido, & externorum Integumentorum incisionem aggredior, paucas lineas in parte Raphae sinistra, & circiter semipollicem infra symphysin ossium Pubis; & libero celerique ictu oblique, extrorsum & deorsum persequor, inter anum, & processum Ischii obtusum pari fere ab utroque intervallo paululum inferius plagam ducens.

Integumentis ita divisis, sinistrae manus medium digitum, & indicem demitto; illo in latus aegri dextrum vulneris labium, dextrum vertens, hoc Rectum deprimens. Secundam deinde plagam facio, eadem fere directione ac priorem inter musculum Erectorem Penis & acceleratorem urinae, sed sub ano & Rapha paululum propius. Hanc satis alte infero ad Transversalem Penis di-

videndum, tantumque levatoris ani, quantum glandulam prostaticam sentiri posse faciat. Inceptum persequor, duos digitos sinistrae manus demittendo usque ad glandulam prostaticam, medioque digito catheteris sulcum investigo, dum Index tam ad dividendam glandulam scalpello se ducem praestat, quam tutelam Recti. Quod hoc modo efficio.

Scalpelli, quem hactenus veluti calamum acie deorsum versa tenueram, nunc sursum aciem verto, inter pollicem, indicemque, ut antea, tenens; deinde ad glandulam fero, tribus inferioribus dextrae digitis allabentibus super indicem sinistrae, usque dum medius istius manus digitus me ad catheteris sulcum pervenisse doceat. Partem deinde laminae maxime convexam, in partem Urethrae membranosam intromitto, quam proxime ad glandulam prostaticam. Cum vero compertum habeo me in sulco catheteris versari, scalpellum paullo inferius in glandulae corpus demitto, & si libeat ulterius adhuc vulnus inferre, manubrium paululum deorsum, & versus Ischium sinistrum inclino; unde scalpelli mucro in sulcum catheteris statim incidit, & glandulae quantum opus fuerit, dividetur; rursus tamen scalpellum reduco mucrone adhuc in sulcum manente, ut cer-

to incisionem perfectam esse intelligam; & desisto plerumque ubi scalpellum sulcum catheteris primo intravit.

Postremus hicce ictus, *glandulae incisio extra ab introrsum appellatur.*

Incisionibus hoc modo finitis, Ductorem communem concavum (*Gorgeret* Gallis vocatum) per sulcum catheteris in Vesicam demitto. Minister catheterem dein educit; quo facto, convexam Ductoris partem, ad vulnus Prostatae versus verto; indicemque sinistrae manus per canalem Ductoris ad vesicae cervicem dilatandam fero; quo sedem calculi saepe percipio. Manum dehinc subduco, forcipemque intromitto. Si non facile inveniatur calculus, vesicam haud procul a cervice, qua Rectum contingit, forcipibus clausis leniter percutio; atque eo pacto saepe delabetur calculus. Sin minus, altera forcipis maxilla ei parti, quam antea percussi, imposita, alteram elevando, forcipem diduco, tum lamina inferior fit axis; adeo ut maxillam superiorem per vias in hanc & illam vertens partem, & maxillas paululum claudens calculum plerumque comprehendam.

Quando extrahere conor, lentissime id facio, donec a partibus resisti sentio.

Ni-

Nimiam forcipis in calculum pressuram prohibere nitor, inter forcipis maxillas pollicem sinistrae manus, quam proxime ad axem ponendo. Si Ramus Arteriae magnus forte sit vulneratus, filo acu curva circumducto ligandus; si parvus, tantum linamenta carpta adhibenda sunt ad sanguinem cohibendum, penicillumque insuper unguenti digestivi communis.

Cum in lecto est Aeger, sanguinem a brachio mitti, si sanguinis profusio non nimia in operatione fuerit (id quod raro accidit) & haustum anodynum sumi moneo. Abdomini toti & regioni Pubis pannus laneus duplicatus super imponendus est. Haustum fere *spermatis ceti*, pulveris nitrosi, & Bezoardici, simplicibus aquis misti, bis, terve die sumendum suadeo, donec purgatum vulnus sit, & fordes digestae. Cetera curationis pars ex diligentia custodis sedulae maxime pender, quae partes saepe in die fovendo digestionem promoveat, penicillumque unguenti digestivi super imponendo; quod pro re nata repetendum est.

Ne nates exorientur, providendum est, subter illas lodicem ponendo saepe complicatam, octodecim aut viginti pollices

lices latam. Hanc fere totam convolvi oportet, praeterquam quod satis sub aegrum primùm subiicere. Pars convoluta iuxta latus aegri sita est; quae seipsam explicat, dum custos partem humidam aegro subducit, qui hoc pacto paene semper in sicco cubat; si nates forsan excoriatae sint, aut ullum aliud infaustum indicium aspicias, ad te attinet quod utile sit admonere. Cibis (quemadmodum in omnibus istiusmodi casibus) per hebdomadam, vel decem dies, vel amplius etiam si res postulat, ex materia debet esse quam levissima, maximeque forbitio, eaque pertenuis. Euema omnino necessarium est ad primam alvi deiectionem obtinendam; hoc valde praepono medicamentis purgantibus per os sumptis, propterea quod haec plures afferunt deiectiones quam par est. Arbitror nonnunquam aliquod temporis lucratum (post urinae transitionem itinere consueto per unum & alterum diem, & post sordes omnino confectas) spleniola & emplastrum super vulneris labia ita imponendo, ut in contactu ea servaretur, Fascia T adiuvente.

Cum multos annos & Anatomiae & Chirurgiae publicus fuerim Professor, in
com-

compluribus meorum discipulorum, dum in cadaveribus operationem hanc perficerent, illud observavi, eos non sine maxima difficultate glandulam prostatam ita pertingere potuisse, ut apte dividerent. Idem quoque observavi in omnibus paene Lithotomis ex vivo corpore calculum exsecantibus. Quare animadversa, duo, quae sequuntur, Instrumenta ad illam operationis partem aptata multos ante annos excogitavi.

Illo, cui lamina in sulco latet, *Bistouri cachè* Gallis vocato, hoc modo uti debemus. Integumentorum incisione, ut supra descriptum est, facta, pars Vrethrae membranosa scalpelli apice aperiunda est a latere, & quam proxime potest ad glandulam prostatam; hac Vrethrae apertura instrumentum per sulcum catheteris in Vesicam intromittendum est; quo facto, & instrumento a cathetere liberato, ad latus versus dextrum vesicae convertendum est. Instrumentum & hoc modo in tali directione statuendum, ut cum subducere velis, glandulae vulnus in latere sinistro, in obliquum potius deorsum & extrorsum fiat, quam secundum horizontem lateraliter. Statuto, quemadmodum vis, instrumento, ma-
nubrium

nubrium inclinandum est versus femur aegrotantis sinistrum : Insuper Elaterem premito , quantum convenire putes , & tum subducito , illam obliquitatem versus femur sinistrum , dum vesicae cervicem dividis , perpetuo servans . Artificiofissimum opus est plagam illam tractim efficere : nam si scalpelli lamina non cum aliqua obliquitate deorsum statuatur , Erector penis convulnerabitur , necnon & Arteriae Hypogastricae ramus , qui Pudica interna dicitur . Si ad perpendiculum omnino statuatur , vesiculae feminales , & Intestinum violabuntur . Si linea recta teipsum versus subducas , vesicam ultra cervicem sauciabis . Si omnia haec monita observata sint , meo quidem iudicio , instrumentum hoc usui erit illis omnibus , quibus scalpello glandulam dividere difficile est .

Alterum Instrumentum voco Ductorem , Anglice *The double Gorget* , cuius duo dimidia hoc modo inter se sunt coniungenda . Margines inferiores eius dimidii , cui affixum est scalpellum , inserantur sulcis , qui in inferioris dimidii marginibus superioribus insunt . Eo pacto ex duobus dimidiis unum fit Instrumentum ; quod (si scalpellum modo

do

do dempferis) non multum ab extrema vac-
cini cornus parte erit abfimile.

Factis Integumentorum & Vrethrae in-
cisionibus, sicut antea demonstratum est se-
cantibus eo, quod vocatur *Bistouri cachè*,
dextra manu *Ductorem duplicem* capio, cu-
ius manubrium ligneum in palma sub pol-
licis basi premitur, & pars instrumenti pla-
na paulo infra manubrium ligneum secun-
dae Indicis phalangi insidet, pollice parti
superiori incumbente; reliqui digiti interio-
rem manubrii partem stringentes, immotum
in manu tenent. Glandula prostatica, & cer-
vix, instrumento dum demittitur resi-
stentes, facile per se efficient, ut dimi-
dium instrumenti inferius tenaciter superio-
ri cohaereat. Rostro *Ductoris* in sulcum
catheteris admissio, catheterem sinistra ma-
nu a ministro accipio, & potius ad aegri
laevum Inguen versus inclino, quam in di-
rectione perpendiculari; in hoc situ instru-
mentum intra ipsam vesicam impello, quo
pacto glandula prostatica oblique & deorsum
vulnerabitur, & non lateraliter. Tum, par-
te superiore cum lamina subducta, inferior
fit *Ductor concavus communis*. Operatio
solito more finitur.

N B. Si-

N. B. Sinistra manus, quae Ductorem concavum tenet, elevanda est, & dextra deprimenda, cum vis forcipem in vesicam immittere.

Si non mihi nimis ipse plaudo, dum machinas contemplor, numquam aliam vidi hoc tempore ad similes intentiones confectam. Primo Ductor vulgaris, si non acie fecat, & pars Vrethrae membranosa solummodo aperitur, potest tamen glandulam prostatam, ac vesicam protrudere, & ab urethra disjungere; idcirco Ductorem duplicem, vel sine lamina, minimo labore & sine periculo intromitti comperio; suaeque dilatatione partes ad intromissionem forcipis praeparat. Quae dilatatio plus etiam boni adfert; cum glandula affixâ laminâ dividenda est, inferior pars Ductoris Intestinum, ne convulneretur, defendit.

Plerique, qui Lithotomiam *lateralem*, quam vocant, approbarunt, glandulam a latere vulnerandam iudicabant, idcircoque varietatem instrumentorum per totum spatium incidendi, & magni eductionem calculi facilem reddendi causâ excogitavere. In hodierna secandi ratione glandulam prostatam rarissime penitus divisam esse puto;

puto ; numquamque a latere horizonti respondente , ut creditur . Atque illud a situ sulci catheteris apparet , qui parte inferiore glandulam paululum versus sinistram latus aperiat , necesse est ; quod omnibus de causis maxime proderit . Constat enim inter Chirugos , incisum minus quam laceratum contusumque vulnus nocere .

His adducti rationibus , curaque ne vulnerent Rectum permoti , glandulam oblique sursum & extrorsum dividunt ; sed hoc , quantum ego animadverti , obesse potius quam prodesse compertum , praesertim ubicumque magnus sit calculus . Impedimento enim a superiore parte remoto , inque inferiore restante , calculus ad symphysin ossium versus , prope angustissimam anguli partem elevatur ; & vi ad extrahendum necessaria in hoc situ adhibita , saepe aut frangitur ipse , aut lacerat partes , atque magnopere contundit .

Nunc secandi ratione sic posita , quasdam animadversiones subiungere pergam .

Vesicae urinae cervix , post bonam vasorum injectionem , plane demonstrat , si calculi spicula forsitan quaedam partem illam irritent , temporariam inflammationem .

excitari : ex quo fit & paroxysmus . Positio corporis mutata non raro dolorem repente sedabit . Nos experientia docet , fundum & partes laterales haud tantum sensu doloris affectas , quantum iuxta cervicem . Et cum aut calculus quadam vesicae plica fuerit suspensus , aut fibrae musculares separatae , hernia formata est , calculo laminae internas protrudente ; aegrique deinde sic dolore vacarunt , ut se se prorsus sanatos crediderint , atque adeo cathetere immisso , sic res se habere visa sit .

Hinc satis constat , quid sibi velit , istud praeceptum , ut aeger lecto statim imponatur ; quod in dolore acerrimo maxime prodest . Rectum exonerari oportere , enemate iniecto , inter omnes fere ubique convenit ; nec dubium est , quin haec consuetudo periculum intestini fauciandi multo minus reddat ; parum tamen observatum est id , quod mihi maximae semper est curae , ut aeger quam plurimum potest urinae reddat ; idque brevissimo temporis spatio antequam operatio incipiatur : ubi aliter evenit negligentia , Vesica urinâ repleta introitu Ductoris concavi statim exonerata , cum collabatur sine contractione , magnum subit periculum

inter maxillas forcipis & calculum incidendi, ubi multum fortasse patietur mali, dum calculus summa etiam cum diligentia extrahitur. Necnon calculus plerumque maiore cum labore comprehenditur, & in plica vesicae aliquando collapsus suspenditur.

Perpauci Integumentorum exteriorum incisionem tam alte in natem, quam modo descripsi, inferunt; at saepe animadverti solis Integumentis calculum retentum; praeterea commoditas liberi ductus dependentis ad urinae exitum omnino amissa est, donec vesicae cervix iterum vim obtinuerit.

Hic modus incisionis, abscessus ne fiant, prohibebit; qui ubi urina detenta est, & seipsam in substantiam cellularem Pelvis &c. insinuat, haud raro accidere solent. Haec mala saepe consequuntur aperturam iusto minorem; cum in ampla nihil periculi sit timendum.

Est ubi prima illa Integumentorum exteriorum incisio facta sit satis ampla, sed transversalis Penis & levator Ani non sint divisi. Quo fit ut impedimentum, ex illis natum, calculum elevet versus symphysis Pubis, & calculi extractionem vel parvuli difficilem faciat: quae res consilium dandi lo-

locum sufficientem inter angulos ramorum ossium inferiores, omnino irritum reddit. Existet & illud malum, quando isti musculi, & fibrae ligamentosae non sint divisae, glandulam prostatam recte vulnerare non poteris. Methodo vero, quam proposui, recte servata, semper (spero) glandulam prostatam commodissime aperiemus, idque non sine aliquo certae fidei modo.

Tametsi incisiones peritissime sint confectae, ad calculum tamen permagnum extrahendum aliquanta vi utendum est. Vnde oritur periculum eum frangendi si molli fuerit, curam licet iam praemonitam adhibeas, pollicem inter forcipis manubria prope axem locandi. Sed ut tutius fiat operatio, clavulo usus sum ferreo, cui cochlea pertenuis sit super tornata, & vertice, in uno manubriorum restante; cum clavulis multis instructus sum, qui cochlea per longam spatium carent, minister, simul ac calculum arripui, si modo hic magnus sit, unum immittit ea longitudine, quam ipse putat cochleae paucissimos vortices exigere, antequam impedimentum offendit in forcipis manubrium adversum. Hoc procul dubio, calculus ne frangatur, efficiet; & sic ad
amul-

amiffim fieri potest, ut, cum calculum premit, pressura haud altior fiat, quam crinis crassities. In scriptis celeberrimi *Dom. Sharp* proxime editis, reperio alium Chirurgiae Professore peritissimum forcipi quiddam eadem mente superaddidisse. Vtrum horum optime cesserit, asserere non ausim.

Calculus amplus & asper cervicem vesicae saepe vehementer laedit, angulis partes lacerantibus; quod in gangraena frequenter terminatur. Ad hoc incommodum evitandum, duas forcipi maxillas accessorias excogitavi, quae in calculo extrahendo partes protegant. Hoc modo exercendae sunt. Cum calculus sit forcipe comprehensus, unam laminarum novarum demittes in manubrio machinato infixam, partem concavam dirigens, per convexam unius forcipis maxillam, & impellere persevera, dum novae axis laminae in axe forcipis foramine opponitur, in quod inferas. Tum dicit ministro, in forcipis scapo tuto detineat, dum Elaterem premendo, manubrium liberat, & laminae alteri apponis. Eodem, quo supra dictum est, modo haec intromittenda est; & tum quadrata cavitas extremum axem sociae suae recipit; quod, cum introit, parvula

vula compede figendum. Hoc modo totus ferme calculus involutus erit; & vesicae cervix a calculi spiculis munita. Harum leves superficies laminarum sic adiunctarum, omnino compensabunt pauxillum, quod occupant, spatium, & facilior extractio, atque minus periculosa reddetur. Quando hasce superadditas maxillas intromissuri sumus, nequaquam calculum in vesicae cervicem deducere expedit, sed tantum amovere, quantum satis est ad iter illis praestandum.

Quamvis ad amplissimum comprehendendum calculum forcipis maxillarum magna longitudo usui est, tamen e contra in teneris infantibus magna adhibenda cura est, ne nimis longae fiant. Hoc enim mihi fuit impedimento, quo minus in vesica illas diducere possem, quia forcipis axis usque ad Prostatae non advenit: itaque clausae maneat necesse est. Nam si ulterius impellere conemur, eo consilio ut diducere queamus, periculum est ne forte per vesicae fundum agamus.

Si quis Arteriae ramus, notatu dignus, divisus fuerit; scilicet aut filo acu curva circumducto ligandus, aut hæmorrhagia aliter cohibenda est; ad quem finem

Aga-

Agarico uti non fortasse erit alienum. Verum enim vero tenuis & constans sanguinis fluxus per horas aliquot post operationem me quidem iudice nonnihil commodi plerumque affert, cum calculus grandiusculus & contusio magna fuit. Haemorrhagia mirum in modum subito reprimitur femora claudendo, linamentaue arida in os vasis, ex quo sanguis fluit, admovendo, quod antea quam vinclis fuit aeger solutus, magna profusione laborabat.

Licet plerique Chirurghi, quod sciam, glandulam prostaticam per totum spatium dividere magnopere optent; ego tamen nollem factum. Dodrantem aut paulo minus proxime ad partem Vrethrae membranofam satius & utilius, quam totam dividi pro certo habeo. Nam primo nullibi alias praeterquam in ea parte calculo obsistitur, & vesicae cervix citra omnem lacerationem sufficienter dilatabitur. Deinde partibus citius sanandi facultatem hoc fortasse dabit, sphinctere revalescente, quam si perpetuo per eas transfreturina: licetque mihi, si foret opus, liquido iurare, numquam post ullam mearum operationum fistulam remansisse; quod saepe usu evenit illis, qui glandulam

lam usque ad membranofam vesicae partem persecuerunt . Nam tamen aliter sit visum multis scriptoribus , fateor tamen me non posse non putare valde perniciosum esse , partem membranofam vesicae fauciari ; & si nihil aliud afferat mali , fistulas exinde orituras maxime est verisimile .

Quod ad praecepta a Scriptoribus recentioribus haecenus data spectat ; quosdam aemulos , qui praelectiones olim meas frequentabant , linguaeque Anglicanae admodum erant scientes , rogavi , ut glandulam prostaticam sic dividerent , ut illa praecepta in hodierna secandi ratione indicabant ; at semper eos rem perplexam aggressos sensi , saepe enim magnam partem resecaverant , nec in sulcum penetraverant , donec in parte Vrethrae membranofae scalpellum ad seipos versus reduxere . Aliis vesica ultra glandulam , aliisque vesiculae feminales convulnerantur . Hoc mihi manifeste videtur factum “ quod sursum vertere scalpelli aciem “ praeceptum erat , glandulamque prostaticam “ dividere per totum spatium a parte interna extrorsum . “ Laminae enim acie sursum versa , & sulco catheteris in Adultis ultra partem Vrethrae membranofam non per-

percepto, eo fit, ut plaga incerta reddatur; & Directore nihil opis ferente, scalpellum nimis alte immersum saepenumero incidit vesiculas seminales, & vulnere solidescente, intumuerint testes. Dicuntur multi peregre ab haemorrhagiis periisse, lateralem secandi rationem passi. Quod credibile est ab incisione arteriae accidere, quae in parte superiore glandulae prostatae est. Numquam enim, ni fallor, evenire potest ab ista ratione secandi, quam describere conatus sum.

Vrina decem intra aut duodecim dies naturaliter plerumque profluit, sed si per vulnus diutius, quam expectavi, transire pergat, candelam mollem (*Bougie Galli* vocant) insertam, unam aut duas horas intus manere sino; quae sanguinis aliquid concreti, aut quaedam calculi fragmenta saepe removeret, quae iter obstruxerint, urinamque, ne via consueta transiret, prohibuerint. Si ab urina ulla callositas sit orta, candelae repetitio tandem bene cessit; atque concavam candelam etiam meliorem fore existimo.

Quaestionem in medio relinqui intelligo, anne calculi amplissimi fractura non faustior rem convalescendi opportunitatem aegro praebet, quam si integer eductus sit; quod con-

tusione & laceratione partium sphacelum tandem efficere possit.

Crediderim equidem, ubicumque extrahendi magna fuit difficultas, eam extitisse a glandula non recte incisa, musculis & ligamentosis partibus non divisis, aut a plaga Integumentorum non satis ad imum inter anum & obtusum Ischii processum ducta, quo nullum commodum interstitium ossium ad ramorum angulos inferiores capere possumus; mox cum extrahere calculum incipimus, aut frangitur, aut, si grandis sit, non sine magno periculo integer extrahitur.

Hoc si mihi contigerit, calculum antrorsum potius propellere mallet, superque eum incidere, ad dividendum aut tantum glandulae prostatae, quantum impedimento esse putavi, aut musculorum aut cutis fraenula, si ea exitum obstruerent. Inde enim existit & periculum, ne calculi reliquiae dissipatae in vesica remaneant, licet ad prohibendum maxima sit cura adhibita: quae, si illic restent, nuclei ad alios formandos calculos profecto fient; nec frequentem forcipis in vesicam immisionem, nihil periculi addere, dicere nequeo, quippe cum partes tamdiu aeri expositae ad sphacelismum tendere possint.

Quos-

Quosdam ferunt in exteriori parte maxillarum forcipis sulcum fecisse, eumque ad dividendam glandulam scalpello pro directore habuisse. Sed nec hoc quidem periculo vacat, si cum calculus comprehenditur, utuntur. Nam si calculus amplus & acutus sit, dum huc illuc circumagitur ad sulcum forcipis recte sistendum, incidendi eximendique causa, spicula necessario vesicam laedent. Neminem enimvero negaturum existimo calculum tutissime & facillime extrahi, una forcipis lamina sub symphysis ossium labente, altera super Recto. At si machinamentum illud ad glandulam tantummodo dividendam sit institutum, quatenam utilitas in eo fuerit, experientia sola edocere poterit.

RIFLESSIONI
DEL SIG. MICHELANGELO GRIMA
SOPRA IL TAGLIO LATERALE
Che per estrarre la Pietra della Vescica
orinaria pratica
IL SIGNOR GUGLIELMO BROMFEILD
PRIMO CERUSICO DI S. A. R.
LA PRINCIPESSA DI GALLES
e Chirurgo degli Spedali di San Giorgio,
e di Locke in Londra &c.

*Estrate dal Giornale Franzese di Medicina, Chirurgia, Farmacia &c.
 del Mese di Febbrajo 1764.*

L Signor *Guglielmo Bromfeild*,
 il Figlio, addottorato in Medicina
 a Padova, mi ha prestati gli
 Istrumenti, che il celebre suo Sig.
 Padre adopra per estrarre la pie-
 tra della vescica. Alla presenza di più Medi-
 ci, e di più Cerusici, ho fatte con detti ISTRU-
 menti alcune operazioni sopra dei cadaveri.
 Accomodati questi secondo il bisogno dell' o-
 pe-

perazione, ho introdotto nella vescica uno sciringone. Voltato e abbassato il manico dello sciringone verso l'Inguine destro, feci tener fermo lo sciringone da un'assistente, il quale coll'altra mano teneva sollevato lo Scroto. Coll'indice della mano sinistra tastai per sentire nel Perineo la resistenza dello sciringone, al quale io andai incontro con un taglio obliquo. Tagliati obliquamente gl'Integumenti della parte sinistra del Perineo, ed esteso questo taglio dalla metà della rima del Perineo fino al tubercolo dell'Ischio, ripresi il taglio internandomi fin dentro la scanalatura dello sciringone. Aperta bastantemente l'uretra, per potervi introdurre con facilità il *gorgeret*, con questo andai fino al becco dello sciringone, e per introdurlo più sicuramente nella vescica senza che abbandonasse mai la scanalatura dello sciringone, abbassai la mano destra, che era quella, colla quale io lo teneva fermo e insieme lo spingeva verso la vescica, di dove col mezzo di detto *gorgeret* essendo venute fuori le orine, voltai l'orlo A, B del *gorgeret* verso l'angolo superiore della piaga esterna, e l'altro orlo E, D parallelo all'orlo A, B, verso l'angolo inferiore. Tenendo

do io il suo manico colle dita della mano sinistra, introdussi l'indice della mano destra per sentire se io aveva messa la parte convessa dello sciringone sopra l'Intestino retto per salvarlo dal taglio, e per vedere se la parte concava del *gorgeret* fosse in faccia della prostata sinistra, che dev'essere libera. Allora io pigliai colla mano destra l'altro *gorgeret*, che è unito con una lama tagliente; misi questo secondo *gorgeret* sopra il primo, facendolo scorrere per le scanalature, che in situazione parallela sono situate in ciascun orlo. Unito un *gorgeret* coll'altro, ritirai il *gorgeret* che ha la lama tagliente, e introdussi l'indice della mano diritta nella vescica, per iscuoprire se la prostata era tagliata bastantemente. Fatto ciò, ritirai il dito, e colla guida del *gorgeret* feci l'introduzione della tanaglia. Introdotta questa nella vescica, voltai sotto sopra il *gorgeret*, e lo cavai. Presa la pietra colle tanaglie, aggiunsi a queste, due altre branche, essendo quattro le branche di questa tanaglia, necessaria solamente quando le pietre sono eguali.

Delle mie esperienze fatte sopra dei cadaveri io ne diedi notizia al Sig. *Bromfeild*.

Que-

Questi ne informò il Sig. *Vandermonde*, che è l'Autore del *Giornale di Medicina*, e che mi aveva veduto farle, come lo accenna nel medesimo *Giornale*.

Il metodo, che io ho descritto, è il medesimo di quello del *Ceseldeno*; solamente egli è perfezionato, ed è reso più sicuro, come è facile il dimostrarlo.

Il Sig. *Ceseldeno* introduce lo sciringone nella medesima maniera di noi; dipoi con un litotomo disegnato alla figura 8 della tavola 31. della *Chirurgia d' Eistero*, ei fa il taglio come noi; egli apre con linea parallela l'uretra, fa scorrere il litotomo per la scanalatura dello sciringone, e a misura che s'interna, scorre per il dorso del litotomo l'indice della mano sinistra. Fatto ch'egli ha il taglio laterale, introduce nella vescica un *gorgeret* ordinario, tira fuori lo sciringone, e termina la sua operazione come gli altri.

Il Sig. *Bromfeild* dopo avere aperta bastantemente l'uretra, introduce il suo *gorgeret*, leva lo sciringone, e con quel *gorgeret*, che ha la lama tagliente, taglia la prostata obliquamente, lateralmente, e sicuramente, come farà da noi dimostrato.

Esa-

Esaminiamo presentemente gli inconvenienti, dei quali è capace il metodo praticato con gli strumenti del Sig. *Ceseldeno*, e riflettiamo sopra il metodo praticato secondo la maniera del Sig. *Bromfeild*. *Ceseldeno* mentre taglia la prostata si fa tenere lo sciringone da un assistente, che se lo muove punto, il litotomo esce dalla scanalatura dello sciringone, e va per un' altra via; che se piglia quella d' andare verso l' Intestino retto, questo può restar tagliato, ed essendo casualmente il taglio verso l' Osso sacro, si rischia di tagliare qualche grosso ramo dell' Iliaca interna; quindi nasce l' emorragia, che senza fondamento è attribuita al taglio dell' arteria delle Pudende. Col metodo del Sig. *Ceseldeno* io ho vedute fare molte operazioni dal Sig. *Grilliet* Litotomo Maltese, e allievo del Sig. *Morand*, e delle emorragie non gliene sono seguite. Neppure al Sig. *Angelo Nannoni*, uno de' primi Cerusici di Firenze, e di tutta l' Italia, sono accadute emorragie; parlo di quei pietranti, che io ho veduti da esso tagliare nel Regio Spedale di Santa Maria Nuova di Firenze. Benchè sia molto difficile il fare questa operazione col taglio laterale senza

ta-

tagliare l'arteria delle Pudende, l'emorragia, che alle volte segue dependentemente da questa operazione, viene sicuramente da altra fonte, perchè tagliando l'arteria delle Pudende, non può escire gran sangue; ed escendone assai, ha da essere cosa facile il fermarlo, comprimendo la parte, dalla quale esce. Nel caso d'aneurisma dell'arteria delle pudende l'ammalato farebbe in qualche pericolo per l'emorragia, che nascerebbe dal taglio di detta arteria. In questo stato di cose, noi possiamo dire col Sig. *Monro*, disgrazia per quei che sono in simil caso, non sempre capace d'essere scoperto dal Cerasico.

L'altro inconveniente del taglio proprio del metodo del Sig. *Ceseldeno* è, che il collo della vescica vien tagliato tra il Grano ordaceo, e il corpo della prostata. In questo incontro vengono tagliati necessariamente i vasi escretori della vescica femminile sinistra.

La cicatrice nascente in questa parte potrebbe trattenere il seme; e se accadesse una malattia di conseguenza nella vescica femminile destra, quel tale diverrebbe inabile alla generazione. Questo è il il motivo, per cui *Giovanni Romani* ha preferito il grande apparecchio inventato da *Mariano Santo*.

Il Signor *Bromfeild* è sicuro, che col suo metodo non si taglia l'Intestino retto, e questa è una cosa che importa assai, ed eccone la ragione. Aperto ch'egli ha l'uretra, introduce il suo *gorgeret* nella vescica, e tira fuori lo sciringone. Il *gorgeret* è lo stesso di quello del *Ceseldeno*, solamente vi ha aggiunte due scanalature, e ne ha mutato il becco; vedasi di ciò la figura 9. della tavola 31. del secondo volume della *Chirurgia d' Eistero*. Il convesso del *gorgeret* essendo posto obliquamente, il collo della vescica resta nella sua direzione naturale, non segue lacerazione, rimane coperta la parte destra della prostata, il grano ordaceo, e quel piccolo spazio, che è tra questo minuto corpo e la parte sinistra della prostata. L'Intestino retto viene compresso talmente, che quando s'introduce l'altro *gorgeret* armato d'una lama tagliante, si taglia solamente la parte sinistra e inferiore della prostata. In ciascuna delle mie esperienze ho notomizzate le parti tagliate, ed ho rilevato d'aver tagliata pulitamente e interamente la prostata ne' corpi magri; e dove ho incontrata la prostata grande, questa è rimasta tagliata per più di tre quarti,

sen-

senza che vengano intaccate punto le vesciche seminali, e neppure il loro condotto escretore. Io non parlerò di quel che segue ne' fanciulli, perchè non ho avuto occasione di tagliarne.

Gli esposti sono i vantaggi, che il doppio *gorgeret* ha sopra gl' Istrumenti praticati dal *Ceseldeno*. Ai descritti vantaggi se ne può aggiugnere un altro tralasciato dal Sig. *Bromfeild* nella sua *Memoria*. Il collo della vescica è quasi simile a un cono, la sua parte superiore è attaccata strettamente all' arco delle ossa della pube. Quando il *Ceseldeno* appoggia il suo Litotomo verso la parte manca della prostata, e che la comprime per fare il taglio, le fibre, che sono attaccate all' arco dell' osso della pube, debbono soffrire qualche estensione oltre il dolore del taglio. Il doppio *gorgeret* uniformandosi alla figura del collo della vescica, si mantiene disteso bastantemente in tutti i punti della sua circonferenza; onde il taglio viene unito, ed è uguale in tutta la sua lunghezza. La metà della circonferenza del collo della vescica non rimane distesa, onde il taglio è meno doloroso di quello del *Ceseldeno*.

K 2

Dopo

Dopo aver' io dimostrata l' utilità del doppio *gorgeret*, esporrò gl' inconvenienti, che nascer possono dalla pratica di questo strumento, se non è maneggiato nella maniera proposta; perchè non essendo ei situato, come s' è descritto, può seguire che la lama tagliente del secondo *gorgeret* s' incontri nell' arco delle ossa della pube, e che rimanga tagliata la prostata superiormente, quindi nasca suppurazione e carie di detto osso. La cicatrice della piaga derivante da questo taglio si farà con stento. Ciò non ostante, quest' ultimo inconveniente è meno pericoloso di quello, che può essere il taglio dell' intestino retto, delle vesciche feminali, e del loro condotto escretore. Entrando col taglio tra l' Intestino retto, e l' Osso sacro, si rischia che vengano tagliate le branche de' vasi di sopra accennati.

La maniera di praticare questo doppio *gorgeret* è sì facile, che son persuaso, che il Cerusico più novizio nelle operazioni di chirurgia saprebbe servirsene senza incontrare disgrazie. Qualche difficoltà può nascere nell' introduzione del *gorgeret* unito colla lama tagliente. Venendo domandato, se è necessario introdurlo sempre tutto per
 l' in-

l'incavo del primo *gorgeret*, rispondo che così abbiamo praticato negli adulti, non avendo io, col far così, temuto di ferire il corpo della vescica, che è più larga nel corpo, che nel collo; e la lama tagliente dell' Istrumento essendo più stretta nel suo principio e nel suo mezzo, che verso la sua base, non vi è motivo di temere di cosa alcuna. Per abbondare in cautele si può introdurre prima di ogni altra cosa l'indice della mano dritta, e così uno s'assicura della lunghezza e della grossezza della prostata, e allora bisogna regularsi come più aggrada.

Rimane da schiarire un'altra difficoltà, e questa è relativa all'introduzione del *gorgeret* unito colla lama tagliente. Qualcuno potrà dire; non seguirà egli, che la protuberanza che è verso la parte superiore, ove la lama s'attacca per via d'una piccola vite, nell'entrare fregghi le parti molli, e produca delle contusioni? Io rispondo, che introducendola obliquamente, la parte convessa, che è unita e liscia, allontanerà le parti molli in maniera, che il *gorgeret* passerà liberamente, senza che la protuberanza dell'Istrumento le offenda. Ecco tutto ciò, che io poteva dire sopra l'utilità di que-

questo doppio *gorgeret*. Io sono persuaso, che tutti quei, che meco rifletteranno sopra i vantaggi del più volte accennato *gorgeret*, rileveranno, che il metodo del Sig. *Bromfeild* è lo stesso, che quello del *Ceseldeno*; ma che quello è molto più sicuro di questo, relativamente alla qualità degl' Istrumenti.

La tanaglia a quattro branche (vedasi la figura prima G) è una tanaglia ordinaria che si trova stampata nella tavola 31 del secondo volume della *Chirurgia d' Eistero*, figura 12. Il Sig. *Bromfeild* non ha fatto altro, che aggiungervi due altre branche più sottili con alcune molle più facili di quelle stampate nell' Opera d' *Albugasi*, di *Pareo*, d' *Andrea della Croce*, e di *Fabrizio da Acquapendente*. L' uso di questa tanaglia è abbandonato quasi da tutti i Litotomi. Il Sig. *Bromfeild* ha giudicato a proposito di praticarla quando le pietre sono scabrose, affinchè non lacerino la ferita. Rimane adesso da dimostrare, se la maniera di servirsi di questo Istrumento è più lunga di quella del litotomo nascosto. Quei, che praticano il litotomo nascosto, introducono lo sciringone, fanno lo stesso taglio, che noi, e aprono l' uretra

retta per introdurre il litotomo nascosto .
Noi introduciamo invece del litotomo nascosto il *gorgeret* . Eglino cercano della pietra per assicurarsi della sua mole , che difficilmente si raccapizza : dipoi girano il manico del litotomo nascosto secondo la maggiore o minore estensione , che vogliono dare al taglio . Noi introduciamo semplicemente l' indice per vedere se abbiamo situato bene il *gorgeret* . Inoltre essi tirano il litotomo nascosto dal di dentro al di fuori , per fare il taglio : E noi per linea parallela introduciamo l' altro *gorgeret* , che porta la lama tagliente , senza temere di cosa alcuna , e non perdiamo tanto tempo nel cercare la pietra . Da tutte le cose dette si rileva , che la nostra manifattura è più facile .

DUE OPERAZIONI

DIVERSAMENTE FATTE

DAL MENTOVATO SIG. CHIRURGO

GUGLIELMO BROMFELD

NELLA DISARTICOLAZIONE DELL' OMEMO

TRADOTTE DALL' INGLESE.

OPERAZIONE I.

UNA Donna di mala costituzione di corpo aveva una flussione nell' articolo del gomito, la quale terminò dipoi nella carie del medesimo articolo. Le materie, che da esso uscivano, erano abbondanti. L' Osso del braccio insieme colla sua membrana era considerabilmente ingrossato. Intorno a due dita sotto il capo dell' osso suddetto era una piccola apertura negli Integumenti, che dava adito allo specillo di inoltrarsi nella sostanza dell' osso. Questa essendo vota, lo specillo giugneva al capo dell' osso medesimo, e dalla sua lunghezza

ap-

appariva , ch' egli avesse penetrato ancor nell' articolo . A motivo di una piccola suppurazione di quella parte io era di sentimento , che sull' osso rimasta fosse la cartilagine , come appunto addivenne . Questa però nella parte , ove entrò lo specillo , farebbesi certamente in pochi giorni consunta . Fu proposta l' amputazione alla metà dell' osso ; ma io m' opposi dicendo , che dopo questa sarebbe stato necessario il fare un' altra amputazione in luogo più alto : che se l' *acetabulum* della scapula fosse già divenuto cariato , saremmo stati costretti a segarlo al collo ; poichè la granulazione non veggendosi presto apparire , rende difficile la guarigione . L' inferma era estenuata talmente , che non dava troppo coraggio all' impresa . Ma quantunque poca fosse la pelle rimessa dopo l' operazione , e molta la debolezza ; nulladimeno l' inferma incominciò a migliorare .

L' Operazione fu fatta collo stesso coltello , che adoprasì nella Litotomia . Il braccio dell' ammalata era steso orizzontalmente al suo corpo . Io mi posi dalla parte esterna del braccio , incominciando l' incisione sul muscolo pettorale , vicino al luogo , per

L

cui

cui procede ad internarsi nell' osso del braccio stesso. Andai continuando il taglio attraverso il *Deltaide* quasi due dita lontano dalla punta dell' *Acromio*, lasciando così una gran parte di quel muscolo, il quale separavasi con facilità, essendo sopra la sua inserzione. Ordinai all' assistente, che tirasse il braccio all' indietro, perlochè i vasi vennero a discuoprirsì distintamente; separai allora i nervi da essi, e feci passare intorno all' Arteria, e le Vene, un' allacciatura a fine di assicuraragli. Dissi all' assistente, che pigiasse sopra la Clavicola nel tempo, che un altro pigiò col pollice i vasi nell' Ascella; perlochè restò impedita l' emorragia. Quindi dopo aver fatta sopra i vasi una seconda allacciatura sotto la prima, gli divisi, e trovando tutto in sicuro, seguitai l' incisione degl' Integumenti, de' Muscoli, e della parte inferiore. Libero in tal guisa da qualunque pericoloso evento, avendo l' assistente tirati i vasi verso il corpo, portai questa incisione più vicino all' articolo. E siccome in questo non trovasi quel vantaggio medesimo, che nel *Deltaide*, e i tendini de' muscoli scapolari terminano circondando quasi tutto l' articolo, alzai il

rimanente del *Deltoide*, e divisi il Ligamento dell' articolo, seguirandolo cautamente nella parte interna. Io allora sollevai il braccio quasi perpendicolarmente, e questo agevolmente si distaccò. Restava un solo vaso da allacciarsi; ed era quello, che nasce dalla parte esterna dell' Arteria *assillare*, e va sopra il tendine del *Terrete maggiore* sotto uno de' capi del *Bicipite*, e in tal modo al muscolo *Deltoide*.

L' applicazione delle fila, ed altre cose, furon fatte al solito. Inventai una fascia di frenella, formata a guisa di una berretta, per accogliere il capo dell' omero: da questa berretta pendevano annesse quattro strisce larghe tre dita, e lunghe due braccia. Le due superiori girarono intorno al collo, e s' incrociarono sulla ferita, e pel dorso, per esser quivi fermate; e le due inferiori passarono sotto l' ascella dell' altro braccio, dove incrociandosi furono portate sul collo fino alla parte amputata, intorno la quale si raggirava ciascuna estremità. Questa amputazione coll' uso della consueta medicatura restò in meno di un mese perfettamente sanata.

OPERAZIONE II.

IN questa seconda Operazione della Disarticolazione dell' Omero , il mio primo pensiero fu l' impedire l' emorragia , il che mi riuscì coll' ordinare a uno de' miei assistenti , che premesse col suo pollice l' Arteria al di sopra della Clavicola : e la resistenza della costola oprò più di qualunque *Tourniquet* , che potesse essere con tal mira inventato . Quindi un altro assistente alzò il braccio , e l' estese in linea dritta col corpo .

Dopo queste preparazioni incominciai l' incisione degl' Integumenti dalla parte opposta al Processo *Coracoide* , e la continuai fin sopra l' estremità del Muscolo pettorale , ed alquanto più in giù . L' incisione era in linea col capo interno del *Bicipite* ; per mezzo di questo , ovvero dividendo una piccola porzione della parte inferiore del muscolo pettorale , vi fu luogo da introdurre sotto di quello l' indice della sinistra fino al Processo *Coracoide* , e servì di direttore al *Gambaut* . Questo ha la punta simile ad uno specillo , la quale io feci passare

fare sull' indice della sinistra, e così introducendola, divisi tutti i muscoli fino al Processo *Coracoide*, proseguendo il corso della incisione degli Integumenti, senza pericolo di ferire l' Arteria omerale. Quando i Vasi furono in tal guisa scoperti, presi uno strumento simile ad un ago piatto e adunco, fitto in un manico, con una cruna in punta, ottusa, e infilata da un' allacciatura ugualmente divisa; lo introdussi sotto l' Arteria senza toccare il nervo, ed il mio assistente tenendo con un uncino l' allacciatura, estraissi l' Istrumento. Separai allora la detta allacciatura in due lunghezze uguali; una di queste fu da me legata un dito più alta dell' altra, per renderla più sicura; dopo di che separai ancora i vasi, ed i nervi, e l' assistente col mezzo di una spatola gli tenne divisi, affinchè non restassero offesi nell' atto di separare il Ligamento capsulare.

Fu inoltre da me continovata l' incisione degl' Integumenti dalla parte esterna dell' omero in linea colla prima incisione, che proseguita in forma semicircolare, arrivai sotto l' inserzione del muscolo *Deltoide*, la quale incontrandosi coll' incisione interna, forma una specie di falda grande, che distac-

staccata col mio coltello dall' osso , la rivoltai sopra la spalla , già sostenuta da un assistente . Io divisi in fine il Ligamento capsulare , e gl' Integumenti nella parte inferiore del braccio ; perlochè questo restò distaccato , e la falda cadendo nel voto , ne accelerò la guarigione .

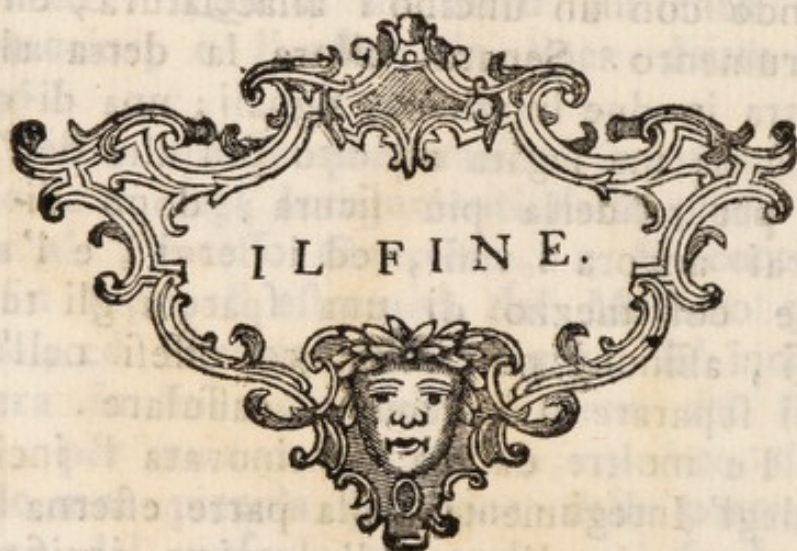

Fig. 1.

Fig. 2.

Fig. 3.

Fig. 4.

Fig. 5.

Fig. 6.

Fig. 7.

A V V I S O

Dopo aver terminata l'edizione del presente Volume, pervenne al nostro celebre Chirurgo Sig. Angelo Nannoni una lettera scrittagli dal Sig. Guglielmo Bromfeild il figlio circa un errore scorso nel Giornale Medico, Chirurgico, Farmaceutico, pubblicato a Parigi per il Gennaio del 1761. ove ragionasi delle Osservazioni appartenenti alla Litotomia, fatte dal Sig. Guglielmo Bromfeild il padre. Il Sig. Nannoni ha avuta la gentilezza di comunicarmela, ed io ho creduto di dover quì inserire l'articolo, che riguarda le suddette Osservazioni, potendo questo servire di una utilissima Annotazione alle medesime.

NEl Giornale Medico, Chirurgico, Farmaceutico, pubblicato a Parigi per il Gennaio del 1761. è scorso un errore nella descrizione, che è stata fatta del doppio *gorgeret* inventato dal Sig. Bromfeild mio padre, professore di Chirurgia. Per fare l'operazione dell'estrazione della pietra non si prende il manico A. B. fig. 2. ma il manico F. Le due falangi dell'indice sostengono la parte piana del medesimo manico F, che è di legno. Quei, che vorranno fare con profitto questa operazione, avvertiranno d'estendere il taglio dell'uretra più vicino che potranno alla prostata. Trascurando ciò, l'operazione non riescirà. Il Sig. Bromfeild ha fatto fare un buco nel mezzo del *gorgeret* superiore trall'estremità della lama tagliente e l'estremità del *gorgeret* superiore. L'orina passa per questo buco allorchè lo strumento è nella vescica.

A V V I S O

Dopo aver terminata l'edizione del presente Volume, pervenuto al nostro celebre Chirurgo Sig. Angelo Nannoni una lettera scrittagli dal Sig. Guglielmo Bromfield il quale circa un errore fatto nel Giornale Medico, Chirurgico, Farmaceutico, pubblicato a Parigi per il Gennaio del 1767, ove ragionasi della Osservazione appartenente alla fistola, fatta dal Sig. Guglielmo Bromfield il padre. Il Sig. Nannoni ha avuto la gentilezza di comunicarmela, ed io ho creduto di dover poi inserire l'articolo, che riguarda le suddette Osservazioni, potendo questo servire di una utilissima Annotazione alla medesima.

Nel Giornale Medico, Chirurgico, Farmaceutico, pubblicato a Parigi per il Gennaio del 1767, è fatto un errore nella descrizione, che è stata fatta dal dappio Kogeret inventato dal Sig. Bromfield mio padre, professore di Chirurgia. Per fare l'operazione dell'estrazione della pietra non si prende il manico A. B. fig. 2. ma il manico H. Le due falangi dell'indice sollevano la parte piana del medesimo manico F, che è di legno. Quei, che vorranno fare con questo questa operazione, avvertiranno d'esser dove il taglio dell'uretra più vicino che potranno alla prostata. Trattando ciò, l'operazione non riesce. Il Sig. Bromfield ha fatto fare un buco nel mezzo del Kogeret superiore nell'estremità della sua ragione e l'estremità del Kogeret inferiore. L'orina passa per questo buco allorché lo strumone è nella vescica.

MEDICINAE
LAUDATIO
QVAM OLIM IN CELEBERRIMO
PISARVM GYMNASIO
PVBLICE HABVIT
ANTONIUS COCCHIUS
MUGELLANVS
MEDIC. PHILOS. ET ANTIQVARIVS
CAESARIS.

FLORENTIAE MDCCLXI.
APVD ANDREAM BONDVCCIVM.
FACVLTATE PVBLICA.

*Omnes homines artem medicam nosse oportet
(est enim res honesta simul ac utilis ad
vitam) & ex his maxime eos , qui eru-
ditionis ac eloquentiae cognitionem habent .
Nam sapientiae cognitionem Medicinae so-
rorem ac contubernalem esse puto . Sapientia
enim animam ab affectibus liberat : Medi-
cina vero morbos a corporibus aufert .*

Democritus Hippocrati de natura humana .

*Sapientiam transferre oportet ad Medicinam ,
& Medicinam ad Sapientiam . Medicus e-
nim philosophus est Diis aequalis . Neque
enim multa est inter ipsas differentia . Nam
omnia , quae ad sapientiam requiruntur ,
insunt in Medicina .*

Hippocrat. de decenti Ornatu .

Quod homines in rebus medicis esse oportet
(est enim res haec sicut et in aliis ad
viam) & ex his maxime est , qui cum
diligentia ac constantia cognitionem habent .
Nam sapientia cognoscitur Medicis so-
luta ac constantem esse ratio . Sapientia
enim animam ad affectum habet : Medici
autem vero morborum a corporibus auferunt .
Democritus Hippocriti de natura humana .

Sapientiam transferre oportet ad Medicinam .
& Medicinam ad Sapientiam . Medicus enim
sua philosophus est . His aequalis . Nam
enim multa est inter istos differentia . Nam
enim , quae ad Sapientiam pertinent ,
sunt in Medicina .
Hippocritus . De Decem Ornatibus .

M E D I C I N A E
L A V D A T I O

Nemo est, ni fallor, doctissimi Pa-
tres, ornatissimi adolescentes,
qui non aliquando putaverit pa-
rum amice nobiscum egisse na-
turam, quae dolori percipiendo
nos adeo obnoxios effinxerit. Verum rem
penitus inspicienti illico patet, homines do-
lore moveri, ita ut si essent illius omnino
expertes, necesse foret vel inertia interire,
cum ab eo, & appetendi, & refugiendi,
& omnino rerum gerendarum initia profici-
scentur. Tantum abest, doloris vacuitatem
maximum esse bonorum, quod nonnulli vo-
luerunt, ut potius velut certum exitium,
horrere eam homines debeant. Hinc neces-
sario artes prodire, quarum unaquaeque
vel incommodo levando, vel libidini ex-

A

plen-

plendae, quae & dolor quidam est, comparata, & instituta fuit. Cum vero nullus adversa valetudine dolor acrior, aut incommodum gravius afficere hominem possit, omnium maxime quae solerti ingenio excogitata sunt, semper, & ubique Medicinam deprehendimus mature, & sedulo excultam, cuius ope labefactus vigor restitueretur. Multiplici tamen, & longa observatione opus fuisse existimandum est, unde praecepta ad artem efformandam elicerentur, ideoque non una aetate, nec a paucis hominibus, sed ubi diuturna felicitas, & res publica recte constituta, atque opibus pollens literarum studia fovere valuit, plurium saeculorum conatu, & industria, Medicina inventa, & aucta fuit. Cuiusmodi ea fuerit apud vetustissimas gentes, quarum monumenta perierunt, etsi non omnino cognoscatur, conicere tamen est non admodum fuisse ab similem ab ea, quam nunc habemus; non enim commentis hominum nititur, sed veritate, idest rerum natura, quae sedulo inquirentibus tandem se ipsa prodit. Innumerae sunt causae quamobrem gens una saepe ingenii gloria omnibus antecellat, quas recensere non est huius loci; at omnium certe quot novimus

populorum Graecos solertia scientiaque praestantissimos fateamur oportet. Quorum studia a Romanis maioribus nostris ob regionum fortasse propinquitatem, & aut bello, aut pace consuetudinem olim recepta, & exculta, & una cum eorum imperio, & sermone late per terras diffusa, ad nos usque manarunt. Ideoque Europa longe plus quam reliquis orbis optimis artibus, & disciplinis, etiam nunc ornata est, & instructa, quae Graecam omnes originem agnoscunt. Triginta ferme sunt saecula, ex quo Medicinam primum Graecos excoluisse compertum habemus, adeo per centum omnino, & quinquaginta hominum soboles, quasi per manus tradita ad nos devenerit. Quamquam vero non unaquaeque progenies pari eam studio prosecuta fuerit, sed perpaucae admodum aetates longe distantibus temporibus aliquod ei incrementum attulerint, in multiplicem adeo rerum cognitionem Medicorum scientia exolevit, totque praeclaris artium inventis ad morbos noscendos, aut curandos utitur, ut vere medicus homo, vel permagno aliorum coetui doctrinae laude comparandus videatur. Non enim satis fuit Medicinae professoribus malorum genera, quibus

humanum corpus afficitur, & auxilia, quae probavit usus, addiscere; sed secundae, & adversae valetudinis causas in obscuro positas investigandi cupidine incensi, altius quaedam agitare conati, rerum quoque naturae cognitionem sibi vindicaverunt. Etsi vero in hac parte sapientiae parum fortasse profecerint, cum abditae morborum origines liquido intelligi nequeant, ut olim animadvertit summus philosophus, & medicinae peritissimus Democritus; non ideo tamen abstinere incepto continuo territi sustinere. Verum cum nihil ad rerum naturam detegendam magis conducere viderent, quam ex rebus per se investigatis maximam materiam ad occultarum cognitionem afferre, & peculiaribus observationibus quam plurima comperta habere, ut esse aliquando instrumento possint ad eliciendam ubique veritatem, improbo & constanti labore plura simul & gravissima studia aggressi sunt. Hinc incidere corpora mortuorum, eorum viscera, atque intestina diligentissime scrutari, &, ut admirabilis fabrica membrorum hominis apertius intelligatur, vivas animantes incisas considerare, & subtilissima plantarum vascula. Et quoniam ubique liquores canalibus influentes
de-

deprehenduntur , vel solidarum partium nisus , oportuit movendi , & resistendi vires metiri , adeoque altiores disciplinas , a quibus haec & acutissime , & abscondite disseruntur , medendi scientiae suppetias ferre . Cum autem non tantum corporis actiones , & morborum causae explicandae , sed & omnium , quae nos quoque modo afficiunt , & unde remedia peruntur , naturae noscendae viderentur , & tota naturalis historia excolenda fuit , & Chemia , admirabilis illa ars paucis ante nos saeculis exorta , traducenda ab inanibus , quibus diu implicata fuit , aurum faciendi tentamentis ; ad corporum omnium , quae sensu percipiuntur , & coerceri possunt , elementa resolvenda , & vires investigandas . Quae quidem naturae rerum contemplatio ita valet ad artificis ingenium excitandum , ut minime mirum esse debeat si philosophiae universae neminem aptiorem medico liceat invenire . Vnde vetus consuetudo est iam usque a Graecis ducta , eaque nobilissimi huiusce , celebriorumque Europae gymnasiorum firmata consensu , ut Medicina sapientiae pars habeatur , & utriusque insignibus tirocinio functi adolescentes orrentur . Sed cum ea , quae ab antiquis olim , vel nuper a vicinis

nis gentibus, ingenio claris, & literarum gloria, quae diu tota nostra fuit, inventa, & memoriae tradita sunt, libris non uno sermone scriptis contineantur, medicos oportuit plures linguas ediscere. Graecam quidem praecipue, a qua omnis doctrina & initia accepit, & plurima habet nomina, & cuius ope Medicina maxime increvit ob disertissimorum hominum monumenta, & avorum nostrorum memoria ab illuvie, & situ purgata fuit, quibus a barbaris obruta diu neglecta, & immunda iacuerat. De Latinis vero literis supervacaneum est dicere, quarum laus haec singularis, quod universum terrarum orbem pervaserint, ut longe remotae gentes, quas inter nulla unquam fuit, aut sermonis, aut legum, aut morum, victusque communitas, facillimo nunc negotio latine scribentes meditationes commutent, unaque possit Latina censerit a communi humani generis lingua minime abesse. Huius vel maximus in Medicina usus est, cum perpauca admodum sint e sapientiae professoribus, qui non putent, ut est, rerum naturam invenire difficile, ita nefas esse ubi invenerint in vulgus emittere. Cum saepe lustraverim animo admirabilem hanc compositionem disciplinae,
in

in eam sententiam adductus facile sum, quam nonnullis clarissimis viris videram placuisse, medicos scilicet, ut aliis fortasse liberalium doctrinarum sectatoribus opibus & auctoritate concedant, sibi certe maximam multiplicis eruditionis laudem iure quodam proprio vindicare. Quod si tanto opus est instrumento in medicinae scientia comparanda, tanto concursu honestissimorum studiorum, tanto artium comitatu, cui quaeso, Auditores, salutaris haec professio non videatur maximo esse hominibus emolumento? Non hic memoro quae Medici docti sermones utriusque linguae iuvandis literarum studiis effecerint, cum manibus omnium terantur antiquorum scripta vel ab iis edita, vel enarrata. Neque de commentariis eorum verba faciam, quibus signa, numismata, caelata opera, aliaque praeclara antiquitatis monumenta diligentissime explicata sunt, quorum usum atque praestantiam nosse nobilibus ingeniis digna nunc merito doctrina existimatur. Haec licet magna, & ad historiam illustrandam apprime facientia, videri tamen alicui possint festiva, & venusta, & eorum, qui eruditos oculos habent, oblectamenta, in humanam vero felicitatem minime conducere. Hanc igitur tantum

tum in animo habentes perpendamus oportet, quid ad eam conferre valeat una aut altera ex iis disciplinis, e quibus constare vidimus Medicinam. Animadvertite quaeso auditores, quanti hominum referat, vel unius rei naturam, & vires indicare. Exemplo sint Americanae gentes, quas duobus ante nos saeculis popularis quidam noster primus adiit, suoque nomine appellavit. Quamobrem iis nullae fuerint utiles artes, nulla fere vitae commoda, omnium feracem terram incolentibus, non aliam causam invenio, quam ignoratam ab iis vilissimi cuiusdam lapidis, ferri scilicet naturam. Quidquid libeat de ingeniis hominum, & praeclaris artium inventis sentire, in hac nostra orbis terrarum parte, ubi rerum ad usum copia, & naturae cognitio certare videatur, si ferrum omnino in desuetudinem veniret, non dubito quin paulatim in squalorem, paupertatem, & incertitiam priscarum Americae gentium laberemur. Adeo ut qui ferri primus monstravit usum de hominibus optime meruisse, vere parens artium, & auctor opulentiae censendus videatur. Stirpium naturam cognoscere, nervos esse atque artus agriculturae quis non videt, qua nihil melius, nihil uberius,
nil

nil aequè universo hominum generi salutare, & sine qua longe quam millies minores e terra fructus perciperentur. Ab animantibus vero innumera sunt hominibus auxilia, alimenta, vestes, instrumenta ad belli, & pacis opera, oblectamenta, & laboris solatia. Quorum omnium etsi praecipuos usus iam longa aetas ostenderit, multa tamen sunt minuta, & abscondita, quae singulari sedulitate detegi possunt ab iis tantum, quorum opera, & studium in hisce versatur, & quae artium facultatem mirifice adaugeant. Quam multa a medicis conquisita, & collecta sunt de omnium animantium genere, ortu, membris, aetatibus! quam multa de stirpium natura, omniumque fere rerum, quae gignuntur e terra, causis atque rationibus! Ut autem facile appareant commoda, quae sola Chemia vitae, & luxui afferre possit, sat erit animadvertere multas easque nobilissimas artes ab ea sumere materiam, & operationes, & instrumenta. Haec pictores aptissimis ad colorandum pigmentis instruit non aliter parandis; haec lanas, & serica fulgentissimis, diuque haerentibus coloribus imbuere docuit; haec vitra elegantissima conficere, quibus nil splendidus, nil ad arcendas aeris iniurias ap-

B

tius,

tius, nil ad mundiciem accomodatius. Chemicæ ope funduntur metalla, ducuntur, & in usus humanos molliter formantur, esculenta, & multiplices variaeque portiones facillime parantur, & conservantur. Quae omnia nullo negotio a Chemia perficiuntur postquam a medicis pertractata ea luce gaudet, ad quam illorum studiis evecta est ut Philosophiae, & Medicinae potissimum, ut facit, inferviret. De Mathematicis disciplinis, quas excolere medicum oportere diximus, cum tota Medicina, quae chemia non est, in doctrina motuum & ponderum versetur, differendum hic non puto, quanti scilicet ad opera hominum sint adiumenti; peculiari enim bono Etruriae fato contigisse video, ut nullus fere sit e nostris adolescentibus, qui se literis sedulam navare operam profitentur, qui doctus non sit geometriae saltem elementa. Adeo firmiter nostrorum hominum animis tandem fausta haec insedit opinio, rudem, & expertem geometriae, ineptum omnino esse cuiuscumque generis meditationibus. Animadvertere tantum hic non fuerit alienum, maximam, & veterem Medicinae intercedere cum mathematicis disciplinis necessitudinem, ideoque plurimos, utrarumque laude insignes viros,

ros, & antiqua, & nuper elapsa praesertim aetas vidit. Inter quos duo potissimum memorandi veniunt sui saeculi ornamenta, & celeberrimae huius scholae clarissima lumina, Galilaeus, eique longo proximus intervallo Borellius. Quorum ille Medicinae primum deditus, abreptus continuo fuit ad edita illa sapientum templa insatiabili quadam e cognoscendis rebus voluptate; alter ad explicandas naturales corporis actiones, in quibus diu frustra laboraverant medici, primus lucem praetulit, & securum iter aperuit. Quae quidem omnia ad hominum felicitatem plurimum facientia ut non sint ipsa Medicina, videtis tamen, Auditores, iis studiis inniti, quibus est medendi scientia constituta, ideoque asserere non dubitaverim eas gentes opibus praepollere, & vitae commodis praestare, in quibus & plurimi, & solertissimi Medicinae dent operam. Quantum autem emolumentum ex his studiis ars ea salutaris accipiat, quae morbis auxiliatur, & ad quam universa Medicina collineat, neminem dubitare credideram aliquando. At sentio, & doleo, veterem parentis Hippocratis querimoniam haberi quodammodo & nostris temporibus posse, Medicinam artium omnium praecla-

rissimam ob artificum inscitiam, & eorum, qui hos iudicant, temeritatem, iam ceteris artibus longe posthabendam. Non desunt qui se medicos profitentes non solum medicamentis, aut incuria, necem plerumque civibus afferunt, sed quasi funesto in eos odio flagrant, in lethalem errorem rapere omnes conantur, multiplicem doctrinam esse Medicinae detrimento. Quodque mirum videatur sententiam ratione firmare satagunt, tanta est hominum stultitia, quae eam maxime labefactare deprehenditur. Dicunt enim solum usum ostendere quomodo sit morbis medendum. Non equidem inficior plurimum in omnibus artibus valere usum, eoque potissimum naturae cognitionem comparari, immo & prima sciendi initia a sola experientia proficisci. Videndum tamen est num quid praeterea opus sit, ut rite experimenta quaevis observare valeamus. Versantur omnium oculis sidera, aeternamque pulchritudinem ostendunt, sed quis quaeso discreta spatia, orbium magnitudinem, circuitus, tempora, concursus novit, praeter eum qui solerti instructus ingenio, & gravissimis disciplinis excultus, coelum percurrere animo aggressus est? Cum tot sint mala, quibus humanum corpus
af-

afficitur, tam multa ea praecedant vel consequantur, tanta insit varietas, & similitudo, tamque celeriter praetereat occasio, cuiuscumque vel rudis ingenii esse existimabimus, continuo quid rei sit iudicare, & inter innumeras obscurasque notas certam morbi cognitionem elicere? Cumque tot remedia, & medendi modos variis aetatibus multae gentes expertae sint, cum differant pro natura locorum genera Medicinae, nil interesse putabimus si eum, qui aliquid tentaturus est, & auxilii origo, & historia non fefellerit? Quod si quis aeque ad experiendum aptos rudes doctosque medicos contendat, an pari eos studio experimenta persequi dicet, quorum hi rerum occultiorum contemplatione semel illecti labores, & pericula libentissime obeunt, illorum contra ingenia, cum sint obviis paucisque rerum formis contenti, vel somniantis viribus creduli, incultu socordiaque torpescunt. Sint vero pariter, & usui idonei, & exercitati, rudes doctique medici, quod tamen longe secus esse ostendimus, acris illa mentis vis, & , ut ita dicam, sagacitas, cuncta celerrime cogitans, & illico quod probandum sit maxime in unaquaque re diudicans, nemini dubium esse potest quin exer-

citatione, & consuetudine iudicandi augeatur. Quam quidem animi facultatem maxime vigentem medico opus esse liquido apparet, quod medicina tota sit ars coniecturalis, neque respondeat ei plerumque non solum coniectura, sed experientia. Is vero hac mentis virtute praestare existimandus erit, cui plurima dabitur occasio probabilitatem aestimandi in his, quae intelliget; is scilicet, qui saepissime meditatatur, totusque est in explicatione naturae. Doctus igitur medicus longe quam rudis ad experiendum aptior, ad plura exploranda solertior, peritiam adhibendam instructior deprehenditur. Hinc est fortasse, quod mirifici isti sapientiae obtrectatores tutam per experimenta veritatis investigationem neglexerint, totque futiles sententias medendi scientiae miscuerint, vitrea fracta, & somniorum interpretamenta. Vera Medicina, quae morbos curat, iis omnibus nititur, quae nobis sunt superius exposita. Quae cum sint tantae hominibus utilitati, minime mirum esse debet, semper egregium medicis honorem privatim & publice habitum fuisse precibus, obsequio, muneribus, insignibus, imaginibus. In veterum libris memorantur amplissimae mercedes, quibus a
Grae-

Graeciae populis, ab Asiae Regibus, a Romanis Principibus conducebantur Medici; & immensae propemodum opes, quas eorum aliqui adepti sunt. Audivimus quam splendide, quam erudito luxu nonnulli vixerint illustres medici, e quibus unum liceat honoris causa nominare, huius praeclarae quondam Academiae ornamentum Hieronymum Mercurialem, cuius omnia magnifica, & fere privatam conditionem excedentia celebrantur. In nostramet Vrbe novimus laudabiles sibi quosdam fortunas sola medicina parasse; & in beata Britannia vidi medicos, quorum si domos apertissimas, maximeque hospitales, lautas epulas, refertissimas bibliothecas, pretiosa cimetia, munificentiam, & literarum, & artium patrocinium spectemus, non ipsi artifices, sed regum aemuli videantur. Neque divitiae solum ostendunt, quanti facere cogantur homines Medicinam, sed & insignes familiaritates, quibus principibus viris coniuncti clarissimi plerique medici fuere. Celebratur audax illa Alexandri de medico fiducia, quo etiam amico summo usus est, notique regum, & optimatum necessitudine, convictu, & hospitio, non minus quam doctrinae gloria, Erasistratus, Herophilus, Asclepia-

piades, Musa, Galenus. In ipsa nostrorum Principum aula doctissimos medicos novimus, & in edito semper honoris loco, & in lauta, ac bene aucta parte fuisse. Nec praemia tantum, & cultura potentum amicorum sunt Medicis delati honoris argumenta, sed imitatio quoque studiorum, qua multi e summis viris delectati sunt vehementissime, iis probari artem ostendit. E sapientibus quidem excoluisse Medicinam compertum habemus praeclarissimos quosque, Pithagoram, Democritum, Platonem, Aristotelem, e regibus Achillem, eiusque affinem, & gloriae aemulum Alexandrum, Dionysium seniore, Mithridatem, Attalum, Iubam, & quod mirum fortasse videatur, ab ipso M. Catone pertractata fuit, cuius auctoritati Triumphus, atque Censura minimum conferunt, tanto plus in ipso est, & cuius tamen severissimi senis etiam nunc exstat acerbum de medicis iudicium. Scio equidem nonnullos probrum obii-cere Medicinae, quod solam hanc Graecarum artium exercere Romana gravitas non tulerit, eamque paucissimi Quiritum attigerint. Verum si dicere fas est quod sentio, gloriosissimae gentis venia, hoc ideo factum esse crediderim, quod nimium subtilibus, longis-
que

que disciplinis Medicina constaret Romano-
rum ingenio minime aptis , quibus datum a
natura fuerat non vincere scientiae laude ,
sed regere imperio populos , & morem pa-
cis imponere . Honores vero Medicinae pu-
blice habitos recoletenti , occurrit statim Ae-
sculapius , qui quoniam adhuc rudem , &
vulgarem hanc scientiam paulo subtilius ex-
coluit in Deorum numerum receptus est .
Hippocrati civitatem , coronam auream , &
victum ei posterisque publice dandum , quin
& divinos honores , quos Herculi decre-
verunt Athenae . Visuntur & hodie numis-
mata a Cois percussa , vultu Hippocratis
insignia , pluraque a Smyrnaeis , illustrium
medicorum nomine ex Erasistrati sectatori-
bus , quorum apud eos gymnasium quon-
dam nobilissimum fuisse memoratur . Anto-
nium Musam Romani annulo aureo dona-
runt , eique statuam aere collato iuxta signum
Aesculapii statuerunt . Non hic recensendas
puto immunitates Medicis Rerum publica-
rum decretis , aut Caesarum constitutionibus
datas , & privilegia irrogata , quae videre est
in Iuriscoosultorum libris . Nec vos praeterit
Arabum Reges , penes quos aliquando terra-
rum imperii pene summa fuit , maximi fe-
cisse

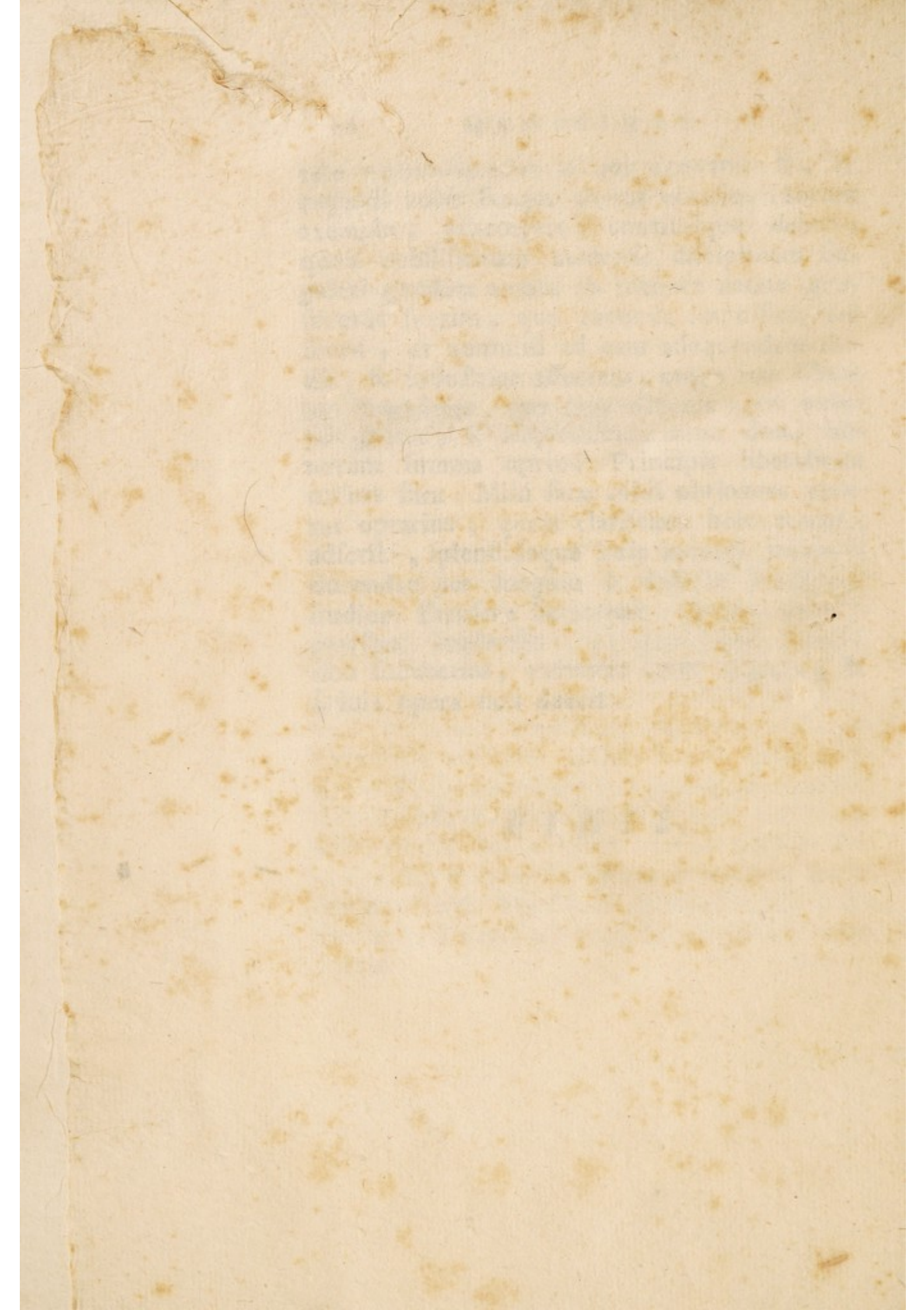
cisse medicos, quorum & consiliis, & ministerio uti sunt, nec afflictatam refugerunt. Quae de utilitate Medicinae, & dignitate diximus, Auditores, ea forte sunt, quae solertes animos ad eius studium capessendum allicere valeant; at incredibilis quae inde usurpatur voluptas, mirum quam vehementi sit incitamento vel sola ad longam difficilemque artem adipiscendam summis ingeniis, & praeter laudem nullius avaris. Sentiant omnes innata quadam animi vi pulchritudinem, idest voluptatem ex rerum unitatis simul & varietatis contemplatione percipiunt. Quae quidem unitas atque varietas propemodum ad infinitum perductae in maximis mundi partibus enitescunt, & mira rapiunt dulcedine terrae coelique mensuram, ita ut ei longissimae ineundae & subducendae rationes iucundissimae videantur. Nec minus illa similitudine & varietate constans forma reperitur in minoribus naturae operibus, ut videre est in arborum & herbarum innumeris fere generibus, in quibus tamen admiranda inest congenerum nascendi, fruticandi, structurae, coloris, seminum similitudo. Animantium vero quanta varietas est in figuris in his, quae intus inclusa sunt, in motibus, cum tamen
uni-

unitas maxime appareat in descriptione vitalium viarum, & respiraminum, totque motus, atque conatus sola musculi contractione perficiantur. Hanc quidem in omnibus naturae pulchritudinem non potest non habere ob oculos quotidie medicus, qua fit ut in gravissimas meditationes, & labores iucunde & alacriter incumbat. Si vero fit illi vehemens cognitionis amor, omnium mentibus insitus, quo non aequae tamen omnes agi videmus, dici non potest quanta perfundetur voluptate e cognoscendis abditis rerum causis, quas ad rem medicam pertinentes disciplinae demonstrant. Quod si ita est ut Medicina tanto sit studiosis & oblectamento & honori, & rei publicae utilitati, pergite, ut facitis adolescentes, atque in id studium, in quo estis, acriter incumbite. In eo certe gymnasio degitis hoc temporis, quod ingenuis artibus, studiisque literarum dare decrevistis, quo nullibi terrarum aptius est ad doctrinam facillime quaerendam. Non tam quod Principum nostrorum munificentia bibliothecis, horto, theatro instructum, sed quod plurimi interest, eorundem providentia, doctissimorum hominum delectu referat. Quorum sapientia summa est comitate

tate coniuncta adeo ut eos conveniendi , & rogandi vobis semper pateat occasio. Horum exemplo , praeceptis , consiliisque debeo , quod nobilissimam medendi disciplinam singulari quodam amore ab ineunte aetate profecutus fuerim , quo iucunde impulsam me sentii , ut nonnihil ad eam assequendam studii , & industriae afferrem , atque iter libenter ingrederer , quo iam aliquem apud exteras gentes , & amplissimum nunc domi honorem summa optimi Principis liberalitate nactus sum . Mihi sane nihil obtingere poterat optatius , quam clarissimo huic coetui , adscribi , splendidoque huic muneri praeponi ducendae per longum & difficile Medicinae studium Etruscae Iuventutis . Quibus quidem partibus implendis , ut vires mihi fortasse non suffecerint , voluntas certe unquam , & sedula opera non deerit .

F I N I S .

157

